T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAZANIMLARI İLE DERS KİTABINDA ÖNERİLEN ETKİNLİKLERİN UYGUNLUK DÜZEYİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN

HAZIRLAYAN
Mehmet GÜNEŞ

ELAZIĞ - 2008

ONAY

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAZANIMLARI İLE DERS KİTABINDA ÖNERİLEN ETKİNLİKLERİN UYGUNLUK DÜZEYİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 26/09/2008 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile kabul edilmiştir.

Danışman
Yrd. Doç Dr.Bahadır KÖKSALAN

Üye
Yrd. Doç. Dr. Aysun GÜROL

Üye
Yrd. Doç. Dr. Nuri GÖMLEKSİZ

Yukarıdaki Jüri Üyelerinin İmzaları tasdik olunur.
Doç Dr. Erdal AÇIKSES
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kazanımları İle Ders Kitabında Önerilen Etkinliklerin Uygunluk Düzeyi (Elazığ İli Örneği)

Mehmet GÜNEŞ

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Eylül-2008, Sayfa: VIII+100

Bu araştırma İlköğretim 5. sınıf 2004 Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımların ders kitabında önerilen etkinliklere uygunluk düzeyine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Elazığ ili İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ilköğretim okullarında görev yapan 5. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Programda yer alan kazanımlarla ders kitaplarında önerilen etkinliklerin uygunluk düzeyini belirlemek amacıyla veri toplama aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama aracının geçerlik ve güvenirliğini sağlamak amacıyla 2008 yılı itibariyle Elazığ merkezindeki ilköğretim okullarında 5.sınıf okutan 30 öğretmene ön uygulama yapılmıştır. Daha sonra uzman görüşleri alınarak son hali verilen anket formu 2007-2008 öğretim yılında Elazığ il merkezindeki 5. sınıf okutan 198 öğretmene araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Öğretmenlerin cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul türü ve sınıf mevcudu durumu açısından görüşleri değerlendirilmiştir. Değerlendirilen anket formlarından elde edilen veriler SPSS programıyla çözümlenmiştir. Anlamlılık testlerinde 0,05 düzeyi esas alınmıştır. Araştırma sonucunda görüşleri alınan öğretmenlerin genel olarak cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul türü ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre görüşlerinin benzer ve olumlu yönde olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı, Etkinlikler, Kazanımlar.

ABSTRACT

Masters Thesis

The Level of Appropriateness of the Acquisitions of Primary School Fifth (5th) Class Social Sciences Lesson with the Proposed Activities in the Course Book

Mehmet GÜNEŞ

Fırat University

Institute of Social Sciences

Department of Primary School Education

September-2008, Page: VIII+100

This research was performed to determine the teacher ideas related to the level appropriateness of activities to the acquisitions that were included in the course book of five (5) class Primary Education School, Social Sciences Teaching Program in 2004. The target population of this research consists of five class teachers who were working in primary schools in Elazığ downtown.

The descriptive scanning model was used in this research. The data collection instruments were developed to determine the level of appropriateness of the activities that were proposed in the course books with the acquisitions which were included in the program. The preliminary application was done on 30 teachers who taught the five (5) classes in the Primary Education Schools in Elazığ downtown in 2007-2008 to provide the validity and reliability of the data collection instruments which were developed. After that, the questionnaire that was given the last form by taking the export ideas, was administered to 198 teacher who taught five (5) class by the researcher in Elazığ downtown in 2007-2008.

The ideas of the teachers were evaluated by the variables of gender, tenure, the kind of school which they graduated and the classroom size. The data which were collected by the questionnaire forms was analyzed with the SPSS program. The significance level of 0,05 was taken basis in the analysis. As a result of the research, it was seen that the views of teachers were similar and positive according to the variables of gender, tenure, the kind of school which they graduated and the classroom size.

Key Words: Social Sciences Teaching Program, Activities, Acquisitions.

İÇİNDEKİLER

ÖZET… II
ABSTRACT III
İÇİNDEKİLER IV
TABLOLAR LİSTESİ VI
ÖNSÖZ VIII

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ 1
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Araştırmanın Amacı 3
1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları 3
1.3. Araştırmanın Önemi 4
1.4. Sayıtlılar 5
1.5. Sınırlılıklar 5
1.6. Tanımlar 6

İKİNCİ BÖLÜM

2. EĞİTİM PROGRAMI 8
2.3. Yenilenen (2004) İlköğretim Farklılıkları 10
2.4.Yenilenen Sosyal Bilgiler (2004) Programı 11
2.4.1. Özellikleri 11
2.4.2. İlkeleri 12
2.4.3. Vizyonu 13
2.4.4. Kazanımları 13
2.4.5. Amaçları 14
2.4.6. İçerik ve Öğrenme Alanları 14
2.4.7. Uygulanması 15
2.5. Sosyal Bilgiler 16
2.5.1. Tanımı 16
2.5.2. Sosyal Bilgiler Dersinin Önemi 16
2.5.3. Sosyal Bilimler İçinde Sosyal Bilgilerin Yeri 17
2.5.4. Sosyal Bilgiler Ders Kitabı 19

2.5.5. İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Değerlendirilmesi 19
2.6. İlköğretim 21
2.6.1. İlköğretimin Amacı 22
2.6.2. İlköğretimin Tarihçesi 23
2.7. İlgili Araştırmalar 24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM 27
3.1. Araştırmanın Modeli 27
3.2. Evren 27
3.3. Örneklem 28
3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi 28
3.5. Verilerin Toplanması 29
3.6. Verilerin Analizi 29

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI ve YORUMLARI 31
4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumları 31
4.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular 33
4.3. Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular 43
4.4. Öğretmenlerin En Son Mezun Oldukları Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular 54
4.5. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular 65

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ ve ÖNERİLER 77
5.1. SONUÇ 77
5.2. ÖNERİLER 82

KAYNAKÇA 84
EKLER 89
ÖZGEÇMİŞ 100

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1: Öğretmenlerin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı..... 31
Tablo-2: Öğretmenlerin Kıdem Durumuna Göre Dağılımı..... 31
Tablo-3: Öğretmenlerin En Son Mezun Oldukları Okul Türü Durumuna Göre Dağılımı..... 32
Tablo-4: Öğretmenlerin Sınıf Mevcudu Durumuna Göre Dağılımı..... 32
4.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular..... 33
Tablo-5: "Haklarımı Öğreniyorum" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları..... 33
Tablo-6: "Adım Adım Türkiye" Ünitesini İle Cinsiyete Bağlı Görüşler..... 34
Tablo-7: "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesini İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları..... 36
Tablo-8: "Ürettiklerimiz" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları..... 37
Tablo-9: "Gerçekleşen Düşler" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları..... 38
Tablo-10: "Toplum İçin Çalışanlar" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları..... 40
Tablo-11: "Bir Ülke Bir Bayrak" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları..... 41
Tablo-12: "Hepimizin Dünyası" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüşler..... 42
4.3. Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular..... 43
Tablo-13: "Haklarımı Öğreniyorum" Ünitesi İle Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları..... 43
Tablo-14: "Adım Adım Türkiye" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları..... 44
Tablo-15: "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları..... 46
Tablo-16: "Ürettiklerimiz" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları..... 47
Tablo-17: "Gerçekleşen Düşler" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları..... 49
Tablo-18: "Toplum İçin Çalışanlar" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüşler..... 50
Tablo-19: "Bir Ülke Bir Bayrak" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları..... 51
Tablo-20: "Hepimizin Dünyası" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları..... 52

Tablo-21: “Haklarımı Öğreniyorum” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları 54
Tablo-22: “Adım Adım Türkiye” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları 55
Tablo-23: “Bölgemizi Tanıyalım” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları 57
Tablo-24: “Ürettiklerimiz” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları 58
Tablo-25: “Gerçekleşen Düşler” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüşler 60
Tablo-26: “Toplum İçin Çalışanlar” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüşler 61
Tablo-27: “Bir Ülke Bir Bayrak” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları 62
Tablo-28: “Hepimizin Dünyası” Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüşler 64
Tablo-29: “Haklarımı Öğreniyorum” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları 65
Tablo-30: “Adım Adım Türkiye” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları 66
Tablo-31: “Bölgemizi Tanıyalım” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları 68
Tablo-32: “Ürettiklerimiz” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları 69
Tablo-33: “Gerçekleşen Düşler” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları 71
Tablo-34: “Toplum İçin Çalışanlar” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüşler 72
Tablo-35: “Bir Ülke Bir Bayrak” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları 73
Tablo-36: “Hepimizin Dünyası” Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları 75

ÖNSÖZ

Eğitim bilimlerindeki gelişmeler ülkemizde ilköğretim programlarında köklü değişiklerin yapılmasını zorunlu hale getirmektedir. Ülkemizde program geliştirme çalışmaları halen tüm hızıyla devam etmektedir. Nitekim, 2004-2005 öğretim yılında pilot uygulaması yapılan ilköğretim programlarının çağdaş yaklaşımları yakaladığı söylenebilir. Bir eğitim programı, programın hedeflerine uygun koşullarda uygulanmıyorsa, programdan beklenen sonuç alınamaz.

Dersin iyi bir şekilde işlenmesi büyük oranda kaliteli bir şekilde hazırlanmış ders kitabı ile mümkündür. Çünkü öğrencinin bilgi edinmek için yol gösterici olarak başvurdukları unsurları ders kitaplarıdır. Ders kitapları, bir ders içinde kullanılan ve o dersin süreç içerisinde gelişmesinde, o dersin bilgi ve uygulamaya, yaşama dönük açılımında rol oynayan temel araçlardır. Ders kitapları basıldıktan ve kullanıma açıldıktan sonra dahi eksiklikler ve yanlışlıklar saptanmaya çalışılmakta gerekli görülen bölümler düzeltilmektedir. Bu çalışmayla yeni müfredat programına göre hazırlanmış beşinci sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarının nitelikleri öğretmen görüşleri açısından saptayarak, bu alanda hazırlanmış olan kitaplara ve çalışmalara ışık tutulabileceği düşünülmektedir.

Teorik olarak hazırlanan eğitim programı ancak uygulama ile anlam kazanır. Öyleyse teoriğin uygulamayı, uygulamanın ise teoriği desteklemesi gerekir. İşte bu nedenle, oldukça önemli olan yeni programların uygulamadaki etkililiğinin belirlenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Araştırmanın her aşamasında bana yardımcı olan ve sonsuz sabır gösteren danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN' a, tezin her aşamasında benden yardımları esirgemeyen hocam Yrd. Doç. Dr. Burhan AKPINAR' a, fikir ve düşüncelerinden yararlandığım eğitim fakültesi hocalarıma, anketlerin uygulanması aşamasında büyük katkı sağlayan okul müdürlerimize ve araştırmaya katılan değerli öğretmenlerime, bu süreçte bana sonuna kadar sabır ve anlayış gösteren anne-babama ve manevi desteğini yanımda hissettiğim eşim Kübra'ya teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet GÜNEŞ

Elazığ-2008

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Dünyadaki hızlı gelişmeler, bir yandan var olan bilgileri geçersiz hale getirirken, diğer yandan da bilinmeyen pek çok şeyi açığa kavuşturmaktadır. Otomasyon, iletişim araçları, bilgisayar, uluslararası ilişkiler, yeni buluşlar, fen ve teknik alanındaki ilerlemeler gibi faktörler kişileri bu dinamizme ayak uydurmaya zorlamaktadır. Bu hızlı gelişmelere uyum sağlamanın en etken ve temel aracı şüphesiz "eğitim"dir (Özyürek, 1981:11).

Eğitim, bireye yeni davranışlar kazandırmada ya da mevcut davranışları değiştirmede en etkili süreçtir. Eğitimi diğer davranış değiştirme süreçlerinden ayıran iki önemli özelliği maksatlı ve planlı olmasıdır. Bu yönüyle "eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" (Ertürk, 1997:1).

Bir diğer görüşe göre eğitim, bireyin toplum hayatına hazırlanması amacıyla onun gerekli bilgi, beceri ve tutum kazanmasına ve kişiliğini geliştirmesine yardım etme sürecidir (Taymaz, 1997:2).

Günümüz dünyasında, eğitimin temel amacı; okuyan, anlayan, yorumlayan, bilgi üreten, sorun çözen ve bilimsel düşünen bireyler yetiştirmektir. Bu nedenle öğrencilerimizin bilgi çağı insanı olarak yetişmesi zorunlu hale gelmektedir.

Günümüzde bilim hızla ilerliyor. Dolayısıyla birey ve toplumun geleceği; bilgiye ulaşma, bilgiyi üretebilme ve kullanma becerilerine bağlıdır. Bu becerilerin kazanılması ve hayat boyu sürdürülmesi, ezberlemeyi değil, bilgi üretimine dayalı çağdaş bir eğitimi gerektirmektedir.

1.1. Problem Durumu

Bir ülkenin ekonomik, kültürel ve sosyal yönden kalkınmışlık göstergesi, mevcut eğitim sisteminin çağın değişen koşullarına ayak uydurmasına bağlıdır.

Çağdaş toplumlarda,bireylerin gelişme ve değişmelere uyum sağlayabilecek biçimde yetiştirilmesi açısından ilköğretim en önemli basamağı oluşturmaktadır.

Eğitim anlayışının değiştiği günümüzde, eğitim sisteminin de değişimi kaçınılmazdır. Ders kitaplarında sunulan bilgiyi ve onun aktarıcısı olan öğretmeni merkeze alan eğitim anlayışının yerine; bilgiyi türlü kaynaklardan edinen ve sürekli gelişimin bir aracı olarak gören öğrenciyi merkeze alan eğitim anlayışına geçmek artık kaçınılmaz olmuştur.

Çocuğa ilköğretimde kazandırılmak istenen temel becerilerden bazıları, ilköğretimin beşinci sınıfında okutulan Sosyal Bilgiler dersi ile verilir. Yeni Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında temelde "yapılandırmacı" yaklaşımın kuramsal olarak benimsendiği ve açıkça ifade edildiği gözlenmiştir. Programın öğrenci merkezli olduğu, öğrencinin bakış açısının esas alındığı, ezberleme yerine aktif katılım yoluyla öğrenmenin, öğrencinin ihtiyacı olan ve sürekli yenilenen bilgiyi öğrencinin yapılandırmasının önemi, bireyin yasam kalitesini artıracak temel becerileri kazanmanın, yetenekler ve kişiliği geliştirmenin önceliği, dersin zevkli ve eğlenceli olması ve yasamın insanın bütünlüğüne paralel olarak olguların da bütüncül ve tematik bir yaklaşımla ele alınmasının gereği üzerinde durulmaktadır.

Programları uygulayan öğretmenlerin programları tanıma ve uygulamadaki kararlılığı, programlara yönelik duyuşsal özellikleri meslektaşları arasındaki iş birliğinin düzeyi programların uygulamadaki başarısını etkilemektedir.
İlköğretimden itibaren formal eğitim sürecine giren bireyler öğrenme ortamına farklı kapasite, öğrenme gücü, başarı, duyuşsal özellik ve yetenekler ile başlamaktadır. Bu farklılıkların dikkate alınarak bilgi toplumunun gerektirdiği bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir (Tezci, 2002:5). Bunun doğal bir sonucu olarak da zengin öğrenme ortamları ve eğitim programlarının hazırlanması gündeme gelmiştir.

Bu programın uygulanmasında en büyük başarıyı tayin edecek faktör kuşkusuz öğretmenlerdir. Bu bilgiler paralelinde, Yeni Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımların, önerilen etkinlikler çerçevesinde gerçekleştirilebilme düzeyinin belirlenmesi önemlilik arz etmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bilim ve teknolojilerdeki gelişmeler hayatın pek çok alanında olduğu gibi eğitimde de birçok anlayış değişikliğine yol açmıştır. Bu değişim sonucunda çağın gerektirdiği nitelikli insan tipini yetiştirmek için, yeni bir eğitim modeline ihtiyaç duyulmuştur. Bu modele göre bilgi toplumunun bireyi, bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerini kazanmış olmalıdır. Hızla değişen çağa ayak uydurabilmek için özgür iradeye sahip, düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilen, problemler karsısında çok çeşitli çözüm önerileri getirebilen, yenilikçi bireylerin yetişmesi gerekmektedir. Bireyin bu becerileri kazanmasının başlangıç noktasını da ilköğretim oluşturmaktadır.

Bu tezin genel amacı; "ilköğretim okullarında uygulanmakta olan yeni "Sosyal Bilgiler Programı"nda yer alan kazanımların, ders kitabında önerilen etkinliklere uygunluk düzeyinin öğretmen görüşleri çerçevesinde, çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir."

1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları

Araştırmada belirlenen genel amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlar şunlardır;

1. İlköğretim beşinci sınıf Sosyal Bilgiler Dersi kazanımları ile ders kitabında önerilen etkinliklerin uygunluk düzeyi açısından öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Sosyal Bilgiler Dersi kazanımlarının programda önerilen etkinlikler ile gerçekleştirilebilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri arasında;
a-Cinsiyet
b- Kıdem
c- Mezun olunan okul türü
d- Sınıf mevcudu
değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

İlkokulda kazandırılan bilgi ve becerilerin, bir yandan bireyin hayata atıldığı zaman kendisi ve toplum için daha üretken ve verimli olmasını sağlarken; diğer yandan daha ileri eğitim kademelerindeki öğrenmenin temelini oluşturur. Özellikle eğitim olanaklarının sınırlı olduğu Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde toplumdaki tüm bireylerin en azından temel bilgi ve becerilerle donanık hale gelmesi açısından, ilkokulların eğitim sistemini oluşturan diğer eğitim kurumları arasında ayrı bir yeri ve önemi vardır.

Bilimde meydana gelen gelişmeler sonucunda toplumun değişmesi, özellikle farklı konu alanlarındaki bilginin de artmasını sağlamaktadır. Bu değişimlere ait bilgilerin okul sistemlerinde de bazı yenilikler meydana getirmesi kaçınılmazdır. Bu yeni değişim, öğrenmenin gerçekleştirilmesinde en önemli araç olan programların geliştirilmesi zorunluluğunu doğurmaktadır.

İlköğretimin amaçlarına ulaşılmasında Sosyal Bilgiler Dersinin ayrı bir önemi vardır. Dünyadaki gelişmelere ve araştırmalara paralel olarak, Sosyal Bilgiler Dersi yeni yaklaşımlara uygun olarak hazırlanmıştır.

2004 yılı programının taşıdığı felsefi yaklaşım, daha önceki programlardan farklılık göstermektedir. Yine bu dönemde ele alınan program yapısı itibariyle de işlevsel farklılıklar göstermektedir.

Yenilenen program tematik yaklaşımı benimsemiştir. Yani programdaki temalar, öğretilecek kavramları birbirleriyle ilişkili olarak kavratmaya yöneliktir. Kazanımlar, davranışlar yerine kullanılan ifadelerdir. Bu davranışlar, bilgi, beceri, anlayış ve tutumları içerir. Ayrıca yeni programda kazanımlara ulaşmak için çeşitli etkinlikler sunulmuştur. Bu etkinlikler hem sınıf, hem de sınıf dışı olacak şekilde düşünülmüştür. Yenilenen programdaki temalarla yoğun şekilde ders içi ilişkilendirmeler yapılmıştır. Ele alınan kazanımlar önceki ya da sonraki kazanımlarla ilişkilendirilmiştir.

Özetle yenilenen program, sorgulayan ve eleştirel düşünen, öğrenim merkezli, öğrenmeyi öğrenen, kişilik ve kimlikli bireyler yetiştiren demokratik bir toplum oluşturmayı, kalkınmayı ve ileri ülkelerle yarışmayı başarabilen bireylerin yetiştirilmesini amaçlamıştır. Kuskusuz programların farklılıklar içermesi kadar, bu farklılıkların çağdaş, demokratik ve laik eğitim ilkelerine, çağdaş pedagojik bulgulara ve toplumsal ve kültürel yapıya uygunluğu kadar toplumun geliştirilmesine katkıda bulunup bulunmayacağı da göz önüne alınması gerekir. Bütün bunların yanı sıra bu değişkenliklerin uygulamaya nasıl konduğu da önemli bir husustur. Bu değişkenlikleri uygulamaya koyacak olan öğretmenlerin yetiştirilmesi, program ve felsefenin kazandırılması kadar gerekli olan iç görünün kazanılması önemlidir.

1.4. Sayıtlılar

Araştırma aşağıdaki varsayımlara dayalı olarak yürütülmüştür.

1. Anket yoluyla edinilen bilgiler, örnekleme dahil edilen öğretmenlerin görüşlerini tam olarak yansıtmaktadır.
2. Yeni programı uygulayan öğretmenlerin, bu programın felsefesinin getirdiği yenilikler konusunda bilgi sahibi olduğu kabul edilmiştir.
3. Örneklem evreni yansıtmaktadır.
4. Veri toplama araçları araştırmanın amacını gerçekleştirebilecek niteliktedir.
5. Öğretmenler veri toplama araçlarını samimi, tarafsız ve objektif görüşlerini yansıtacak biçimde yansıtmışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şunlardır;

1. Araştırma 2007–2008 Eğitim – Öğretim yılında Elazığ ili İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bulunan merkez ilköğretim okullarında görevli, ilköğretim 1. kademede çalışan beşinci sınıf öğretmenleriyle sınırlıdır.
2. Araştırma, yeni programda yer alan Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki kazanımlar çerçevesinde ders kitabında önerilen etkinliklerle sınırlıdır.

3. Araştırmanın bulguları, örnekleme alınan Elazığ ili merkez sınırları içinde, 2007 – 2008 öğretim yılında görev yapan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

İlköğretim: Birkaç öğretim basamağından oluşan örgün eğitim sisteminin okuma, yazmayı, matematiği, iyi bir yurttaş olmak için gerekli olan temel bilgi ve beceri kazandıran sekiz yıllık eğitimin ilk basamağı (Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük: 1981).

Yapılandırmacılık: Bilginin birey tarafından yapılandırıldığını savunan, öğrenmenin ise anlamlandırma ve yapılandırma süreci olduğunu açıklayan bir öğrenme teorisidir
(Özden, 2003: 55). Araştırmada yapılandırmacı, oluşturmacı ve yapısalcı kavramları aynı anlamda kullanılmıştır.

Tematiklik: Farklı konu alanlarını birbirleriyle ilişkilendirerek önceden belirlenen kapsamlı ve genel bir tema ile bütünleştirme işlemidir (İşler, 2005).

Öğretim Programı: Belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceri ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir şekilde kazandırılmasına dönük bir programdır (Varış, 1997).

Kazanım: Öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencide görülmesi beklenen, bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir.

Etkinlikler: Kazanımları gerçekleştirmek hedefiyle belli teknik ve yöntemlere göre düzenlenen davranışlar bütünüdür.

Eğitim Programı: Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine yönelik tüm faaliyetleri kapsar (Varış, 1997).

Program Geliştirme: Toplumdaki yeni gelişmeler göz önünde tutularak, belli bir öğretim programının ya da bütün programların genel ve özel amaçları, ders konuları, öğretim yöntemleri ve değerlendirme yolları vb. bakımından araştırma ile düzeltilmesi, yenileştirilmesi ve önerilen değişikliklerin denendikten sonra geliştirilmesi isidir (Oğuzkan, 1981:129). Gerek okul içinde ve gerekse okul dışında, Milli Eğitim ve okulun hedeflerini etkinliklerle gerçekleştirmek ve geliştirmek üzere muhteva ve faaliyetlerin uygun yöntem, teknik, araç ve gereçlerle geliştirilmesine yönelmiş koordine çabaların tümü (Varış, 1997: 17).

Değerlendirme: Bir yargılama işlemi olup, iki şeyin karşılaştırılmasına dayanır (Tekin, 1996).

İKİNCİ BÖLÜM

2. EĞİTİM PROGRAMI

TANIM

Eğitim sistemleri eğitim programlarıyla işlerlik kazanır (Erden, 1998:2). Türkiye'de program geliştirme çalışmalarının öncülerinden Varış (1996:14), eğitim programını "bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar" şeklinde tanımlamaktadır. Ertürk ise eğitim programını "yetişek" olarak nitelemekte ve "geçerli öğrenme yaşantıları düzeni" olarak tanımlamaktadır. Ona göre yetişek, öğrenci açısından bir öğrenme yaşantıları düzeni, eğitimci açısından ise bir eğitim durumları düzenidir (Demirel, 1999:5).

Bu tanımlar ışığında eğitim programının milli eğitimin amaçlarına ulaşmada etkili ve kalıcı öğrenme öğretmeye yönelik tüm çalışma ve faaliyetlerin programlanması olduğu söylenebilir.

2.2. Özellikleri

İyi bir eğitim programının özellikleri Önder tarafından aşağıdaki gibi maddelenmiştir (Önder, 1992:69):

- İşlevsellik
- Esneklik
- Bilimsellik
- Amaçlara yönelik olma
- Topluma uygunluk
- Ekonomiye uygunluk
- Uygulanabilirlik

Bir eğitim programı ne kadar iyi hazırlanırsa hazırlansın önemli olan uygulamada vereceği sonuçtur. Bu nedenle programlar uygulamaya konduktan sonra uygulama süreci ve ürün sürekli izlenmeli ve programın işlerliği hakkında çeşitli yollarla bilgi toplanmalı ve gerekli düzeltmeler yapılmalıdır. Eğitim programları bir defa yapılan ve bırakılan bir faaliyet değildir. Böyle bir durum söz konusu olursa gelişmeden bahsetmek mümkün olmaz. Bu yüzden eğitimde program geliştirme faaliyetlerinin sürekliliği önem taşımaktadır.

Varış (1996:17)'a göre; eğitimde program geliştirme "gerek okul içinde ve gerekse okul dışında, eğitimin ve okulun amaçlarını etkinlikle geliştirmek ve gerçekleştirmek üzere düzenlenen muhteva ve faaliyetlerin, uygun yöntem, teknik, araç ve gereçlerle geliştirilmesine yönelik koordine çalışmaların tümüdür.

Fidan (1996:23)'a göre; program geliştirme; "taslak programın veya basılı kılavuz olarak hazırlanan programın uygulamada ve uygulama sonunda sürekli değerlendirme ve araştırma faaliyetleri ile daha etkili duruma getirilmesi işidir."

Demirel (1999a:6)'e göre; program geliştirme, eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür." Bu tanımda eğitim programının dört temel öğesi olduğu vurgulanmaktadır. Bu öğeler hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ile ölçme değerlendirmedir.

Tüm dünyada bireysel, toplumsal ve ekonomik alanda yaşanmakta olan değişimi ve gelişimi; ülkemizde de demografik yapıda, ailenin niteliğinde, yaşam biçimlerinde, üretim ve tüketim kalıplarında, bilimsellik anlayışında, toplumsal cinsiyet alanında, bilgi teknolojisinde, iş ilişkileri ve iş gücünün niteliğinde, yerleşme ve küreselleşme süreçlerinde görmek mümkündür. Tüm bu gelişim ve değişimleri eğitim sistemimize ve programlarımıza yansıtmak bir zorunluluk haline gelmiştir.

Yenilenen ilköğretim programı dünyada yaşanan tüm değişmeler ve gelişmelerle birlikte, mevcut programların değerlendirilmelerine ilişkin sonuçlarını ve ihtiyaç analizlerini dikkate almaktadır.

2.3. Yenilenen (2004) İlköğretim Programının Farklılıkları

Yenilenen program, "son şeklini almış" (bitmiş-donmuş) bir program değildir. Toplumsal gelişim gereklerini izleyerek geliştirilmesi sürdürülecektir. İlköğretim programının yenilenen yönleri aşağıda özet olarak verilmiştir.

- ❖ Öğrenmede davranışçı program yaklaşımından çok bilişsel ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımları dikkate alınmıştır.
- ❖ Konuların farklı sınıflarda, daha üst düzey hedefler göz önüne alınarak öğretilmesi (sarmallık ilkesi) esas alınmıştır.
- ❖ Ölçme ve değerlendirmede yapılandırmacı öğrenme teorisine dayanan alternatif değerlendirme yaklaşımları da dikkate alınmıştır.
- ❖ Derslerin ezbercilikten uzak, eğlenceli hayatın içinde ve kullanılabilir olmasına, bilgi ve becerilere öncelik verilmiştir.
- ❖ Okulda zamanın büyük bir kısmı öğrencilerin kendi girişimleriyle gerçekleştirecekleri ve öğretmelerin öğrencilere doğrudan bilgi aktarmak yerine sadece ve sadece yol göstereceği etkinliklere ayrılmıştır.
- ❖ Türkçe'yi severek ve istek duyarak okuma-yazma alışkanlığı edinmeleri öngörülmüştür.
- ❖ Genel olarak program yapısının değişikliklere dinamik bir biçimde uyum sağlayabilecek kadar esnek olması öngörülmüştür.
- ❖ Okuma yazma öğretiminde "ses temelli cümle yöntemi" getirilmiştir.
- ❖ Birinci sınıftan başlayarak, "bitişik eğik yazı" kullanma zorunluluğu getirilmiştir.
- ❖ Öğretim programları uluslar arası kıyaslama yapılarak bütünsel olarak ele alınmıştır.
- ❖ İlkokul ve ortaokul mantığına göre düzenlenmiş olan parçalı program anlayışı yerine, programlar sekiz yıllık kesintisiz ilköğretime uygun hale getirilmiştir.
- ❖ Dünya ile entegrasyon ve AB standartları dikkate alınmıştır.
- ❖ Tüm dersler için sekiz ortak beceri saptanmıştır.

- ❖ Dersler sınıf seviyelerine göre kavram analizlerine tabi tutulduğu gibi, dersler arası karşılaştırmalarda yapılmış ve tüm dersler birbiriyle ilişkilendirilmiştir.
- ❖ Spor kültürü ve olimpik eğitim, sağlık kültürü, rehberlik ve psikolojik danışma, kariyer bilincini geliştirme, girişimcilik, afet ve güvenli yaşam, özel eğitim ile insan hakları ve vatandaşlık ara disiplinleri programlara yerleştirilmiştir.
- ❖ Davranış ifadesi yerine bilgi, beceri, anlayış ve tutumları içerecek şekilde "kazanımlar" ifadesi kullanılmıştır.
- ❖ Baskın doğrusal (lineer) düşünce yerine, karşılıklı nedensellik ilkesi ve çoklu sebep-çoklu sonuç anlayışı öne çıkarılmıştır.
- ❖ Programlar etkinliklerle zenginleştirilerek daha çok öğrenci merkezli hale getirilmiştir.
- ❖ Çeşitli sembollerden de yararlanılarak programa açıklamalar kısmı yerleştirilmiştir.
- ❖ Ölçme ve değerlendirmede sonuçla birlikte süreci de dikkate alan bir anlayış benimsenmiştir.
- ❖ Türkçe'ye duyarlılık, tüm derslerin ana becerisi haline getirilmiştir.

2.4.Yenilenen Sosyal Bilgiler (2004) Programı

2.4.1. Özellikleri

Sosyal Bilgiler Programı, öğrencilerin hem kendilerini hem de içinde yaşadıkları toplumu ve dünyayı tanımalarını amaçlamaktadır. Yapılandırıcı eğitimde öğrenci, ezberlemek yerine eğitim ve öğretim sürecine aktif olarak katılmaktadır. Kendisine sunulanı yorumlamakta, anlamlandırmakta ve bilgiyi yeniden yapılandırmaktadır. Bu nedenle ders kitabı ve öğrenci çalışma kitabında öğrencilerin; dayanışma, aile birliğine önem verme, Türk büyüklerine saygı, yardımseverlik, duygu ve düşüncelere saygı, akademik dürüstlük gibi değerlerle; kütüphane ve referans kaynaklarını kullanma, karar verme, mekanı algılama gibi becerileri geliştirmeleri amaçlanmış ve bunun için etkinliklere yer verilmiştir.

Yenilenen Sosyal Bilgiler Programı, bilginin taşıdığı değerleri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşımı önemsemektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, sosyal bilgiler açısından, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.

2.4.2. İlkeleri

Sosyal Bilgiler Programı;

- Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.
- Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
- Öğrencileri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
- Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
- Mili kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
- Öğrencilerin kendi örf ve adetleri çerçevesinde ruhsal, ahlaki, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
- Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.
- Öğrencilerin toplumsal olaylara karşı duyarlı olmasını sağlar.
- Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.
- Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.

- ❖ Periyodik olarak, öğrenci çalışma dosyalarına bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar.

2.4.3. Vizyonu

- ❖ Çağın gerektirdiği bilgi beceri ve değerlerle donanmış,
- ❖ Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş,
- ❖ Sosyal bilimlere ait kavram ve yöntemleri kullanan,
- ❖ Sosyal yaşamda etkin, üretken, hak ve sorumluluklarını bilen ve kullanan,
- ❖ Mutlu,
- ❖ Türk tarihini ve kültürünü kavramış,
- ❖ Temel demokratik değerlerle donanmış,
- ❖ İnsan haklarına saygılı,
- ❖ Yaşadığı çevreye duyarlı,
- ❖ Bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan,
- ❖ kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren),
- ❖ Sosyal katılım becerileri gelişmiş,
- ❖ Bilimsel bilgiyi üretirken kullanılan yöntemleri kazanmış,

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yetiştirmektir.

2.4.4. Kazanımları

Sosyal Bilgiler Programı, öğrencilere gerçek yaşamda kullanacakları becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Bu beceriler;

- ❖ Eleştirel düşünme,
- ❖ Yaratıcı düşünme,
- ❖ İletişim ve empati,
- ❖ Gözlem-araştırma,
- ❖ Problem çözme,
- ❖ Karar verme,
- ❖ Bilgi teknolojilerini kullanma,

- Girişimcilik,
- Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma,
- Mekanı, zaman ve kronolojiyi algılama,
- Değişim ve sürekliliği algılama,
- Sosyal katılım becerileridir.

2.4.5. Amaçları

Yenilenen Sosyal Bilgiler Programı öğrencilere; toplumun varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için belli değerleri kazandırmayı hedefler. Bu değerler; adil olma, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, hoşgörü, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme, saygı, sevgi, barış, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik ve yardımseverliktir.

Sosyal Bilgiler dersi, demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak öğrencilerin içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve öğrencilere bu bilgi birikimini yaşama geçirebilecek donanımlar kazandırmayı amaçlamaktadır.

2.4.6. İçerik ve Öğrenme Alanları

Sosyal Bilgiler Programının içeriği, sosyal hayatın tüm yönlerini kapsadığı varsayılan sekiz öğrenme alanına ayrılmıştır. Bu alanlar birbiri ile ilişkili beceri, tema ve kavramların bir bütün olarak görüldüğü yapılardır. Programdaki öğrenme alanları, **"Birey ve Kimlik", "Kültür ve Miras", "İnsanlar, Yerler ve Çevreler", "Zaman, Süreklilik ve Değişim", "Üretim, Dağıtım ve Tüketim", "Bilim, Teknoloji ve Toplum", "Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler", "Güç, Yönetim ve Toplum", "Küresel Bağlantılar"** şeklindedir.

Öğrenme alanlarının içeriğini somutlaştıran kazanımlar, yapılandırıcı eğitim anlayışını yansıtmaktadır. Bu kazanımların **"Beceri, Bilgi ve Değer"** içerilmesine çalışılmıştır. Aşağıda, "Kültür ve Miras" öğrenme alanının içeriğini oluşturan bir kazanım örneği sunulmuştur:

“Sözlü tarih yöntemini kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluşturur.”

Bu kazanımda programın üç ayağı olan “beceri, bilgi ve değer” birlikteliği görülmektedir. Sözlü tarih ve belli nesnelerin sorgulanması, kanıt kullanma kazanımının beceri ayağını oluştururken, bu becerilerin kullanılmasıyla ortaya çıkan aile tarihi bilgi ayağını, aile kavramının kendisi ise değer ayağını temsil etmektedir.

Kazanımların, öğrenme yaşantılarının düzenlenmesine ilişkin ipuçları veriyor olmasının yanında programda bu kazanımların nasıl gerçekleştirilebileceğini somutlaştıran “etkinlik örnekleri” sunulmuştur. Etkinlik örneklerinin öğretmenler için bağlayıcı bir yanı bulunmamaktadır. Bu örnekler programın yapılandırmacı iskeletinin, yine aynı anlayışla nasıl ele alınabileceğine ilişkin örnekler sunmaktadır.

2.4.7. Uygulanması

İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, 5. sınıflarda haftada üçer ders saati olmak üzere, toplam 36 haftada 108 saatlik bir ders süresi öngörülerek hazırlanmıştır.
Programın temel uygulayıcısı öğretmen olduğundan, programın başarısı da öğretmenin performansıyla yakından ilgilidir.

Bu dersin uygulamasında;

Etkili ve sorumlu Türk vatandaşı yetiştirmek amacıyla tasarlanmış Sosyal Bilgiler
üniteleri; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilgiler ve vatandaşlık bilgisi açılarından çok yönlü olarak ele alınmalıdır.

Sosyal Bilgiler Programında, belirlenmiş kazanımlara yönelik konu sıralaması yapılmalı. Programda kazanımların öngördüğü bir içerik sıralaması olmalıdır.

Öğretmen, “sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler” ve “yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler” anlayışlarına önem vermelidir. Öğrencilere sosyal bilimcilerin bilimsel yöntemleri sezdirilmelidir. Öğretmen öğrencileri sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştırmalı ve karşılaştıkları sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşünmelerini sağlamalıdır.

Ünitelerin sıralaması yakından uzağa ilkesine göre yapılırken, küresel bağlantılar öğrenme alanıyla öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.

Üniteler işlenirken doğrudan verilecek beceriler üzerine alıştırmalar yapılmalıdır.

2.5. Sosyal Bilgiler

2.5.1. Tanımı

Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilgileri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir.

2.5.2. Sosyal Bilgiler Dersinin Önemi

Toplumsal koşullara göre, toplumun ve bireyin gereksinimlerine yanıt verecek insan gücünü yetiştirmek Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarındandır. Toplumlar, kendilerinden beklenen toplumsal yapıya uygun insan gücünü yetiştirme görevini, Sosyal Bilgiler dersiyle yerine getirmektedir.

Sosyal Bilgiler dersinin temel amacı, öğrencilere önemli sosyal becerileri kazandırmak onların toplumsallaşmasını sağlamak ve onları iyi bir yurttaş olarak yetiştirmektir. Bu bakımdan, Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim programında önemli bir işleve sahiptir.

Çağdaş, demokratik ve özgürlükçü bir toplumda eğitim ve öğretim uygulamalarının, hem bireylerin gelişmesine hem de toplumun kalkınmasına ve kültürel gelişmesine yönelik olması temel bir özelliktir. Çağdaş bilime ve insan haklarına dayalı, özgürlükçü, demokrat, laik ve ulusal kültür birikiminden yararlanarak evrensele ulaşan eğitim ve öğretim uygulamalarında Sosyal Bilgiler öğretimi önemli ve belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle, öğrencilere asgari düzeyde genel kültür vererek onlara kişi ve toplum sorunlarını tanıtma ve bu sorunlara çözüm yolları arama, yurdun ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma gücü kazandırmayı amaçlayan Sosyal Bilgiler dersinin işlevleri yaşamsal önem taşımaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretiminin merkezinde, bireyin gereksinimleri yer almaktadır. Sosyal Bilgiler dersi ile öğrenciler vatandaşlık hak ve sorumluluklarını anlar, birey olarak toplum içindeki yerlerini kavrarlar. Bu nedenle, Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim okullarında temel ve önemli derslerden biri olarak değerlendirilmelidir (Deveci:2002).

2.5.3. Sosyal Bilimler İçinde Sosyal Bilgilerin Yeri

Sürekli bir değişim içinde olan, çeşitli ve karmaşık sorunlarla karşı karşıya bulunan insanların ve toplumların yaşamında Sosyal Bilgilerin önemli bir yeri vardır. Bireylerin gereksinimleri ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma açısından Sosyal Bilimlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Sosyal Bilimlerin görevi,insanın evrende ve toplumdaki yerini bulmasına ışık tutmak ve bu konuda bütünlük oluşturan öğelerin dokusunu açıklamaktır.

İnsanın fiziki çevresiyle ilişkileri, fiziki çevrenin gizlerine yönelik merakı, doğa bilimlerine uzanan ilk gerekçe kabul edilirken, sosyal sorunları karşılama ve çözme arzusu da Sosyal Bilimlerin başlangıcı sayılmaktadır. Sosyal Bilimler, insanın insanla ve insanın çevresiyle olan ilişkilerini inceleyen disiplinler topluluğu olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle, her Sosyal Bilim disiplini insan yaşamının değişik bir yönünü incelemektedir.

Alandaki araştırmaların belirttiği gibi, Türkiye'nin Toplum ve İnsan Bilimlerinde de ilerlemeye, yeniliğe ve gelişmeye gereksinimi vardır. Bilimin çeşitli

dallarındaki gelişmelerin birbirinden bağımsız olmaması nedeniyle Sosyal Bilimlerde de bir bilim politikası oluşturmak ve bu alanda düzeyi yükseltmek zorunludur.

Birçok ülkede, özellikle gelişmiş ülkelerde, eğitim uygulamalarında Sosyal Bilimlerle ilgili gelişmelere gerekli önemi vermedeki ihmalin sonucu olarak, acil ve kritik görünen konular küçümsenmiştir. Genellikle toplumdaki etkili kurum ve kişiler, liderler ve eğitim sorumluları, Sosyal Bilimlerin, toplumun karşılaştığı çatışmalar, savaş-barış, bireysel ve toplumsal refah özlemleri, toplumsal kalkınma ve işsizlik gibi konu ve durumların açıklanmasındaki rolünü ve ilişkisini görmemezlikten gelmiştir. Ancak, gerek dünyanın çeşitli ülkelerinde, gerekse Türkiye'de Sosyal Bilgilerin giderek gelişmesi, bu bilimlerin kapsadığı alanların insan yaşamındaki değerinin ne denli önem kazandığı konusunda dikkat çekici bir gösterge olmuştur. 1993 yılında Türkiye Bilimler Akademisi'nin kurulması ve bu kuruluşun özellikle Sosyal Bilimler alanındaki çalışmaları desteklemesi sonucu, Türkiye'de bu alandaki çalışmalarda bir artış gözlenmektedir.

Sosyal Bilimler bilginin yapısını ele alıp inceleyen bir kavramdır. Sosyal Bilgiler ise program yapısını ilgilendirmektedir. Birincisi bir bilgi kategorisidir, ikincisi ise bir program kategorisidir.

Genel olarak Sosyal Bilgilere, Sosyal Bilimlerin öğretim için seçilmiş ve değişmediği kabul edilen bölümleri olarak bakılmakta ve 10-15 yaşları arasındaki öğrencilerin programlarında yer verilmektedir. Sosyal Bilimler ise, genel olarak akademik bir biçimde ve ileri düzeyde bilim disiplini anlayışında, insan ilişkilerini incelemektedir. Bir başka deyişle, Sosyal Bilimler, araştırma, deney, buluş vb. bilimsel etkinlikleri içermekte, insan, toplum ve onların değerleri, çevreleriyle olan ilişkileri ile ilgilenmekte ve bu konudaki bilgiyi arttırmaya ve genişletmeye çalışmaktadır. Sosyal Bilgiler ise, okul programlarında Sosyal Bilimlerin yöntemlerini, içeriğini ve bulgularını oldukça basit bir düzeyde ele almakta, bireyin toplumda yaşayış ve davranışları, temel gereksinimleri ve bunları gidermek için yaptıklarını, oluşturulan kuruluşları ve değerleri gibi konuları işlemektedir. Batılı kimi bilim adamlarının değerlendirmelerine göre ise Sosyal Bilimlerin, öğretim için seçilmiş olan ve değişmeyen bölümünü 'Sosyal Bilgiler' oluşturmaktadır.

Erden'e göre Sosyal Bilgiler, "ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı

olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı" olarak tanımlanabilir.

Sönmez ise Sosyal Bilgileri, "toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler" olarak tanımlamaktadır. Toplumsal gerçek denildiğinde toplumsal yaşamı düzenleyen her türlü etkinlik akla gelebilir. İnsanın yaşamında kullandığı ve zorunlu olan, onun daha kolay, mutlu ve rahat yaşamasını, kendini gizil güçleri doğrultusunda geliştirip gerçekleşmesini sağlayan tüm toplumsal olgular ve ilişkiler bu kavramın kapsamı içerisine girebilir. Sosyal Bilgiler bir bakıma tüm Sosyal Bilimlerin kesiştiği bir alan olarak düşünülebilir.

Sosyal Bilimlerin büyük ölçüde ortak ve birbirini tamamlayıcı yönlere sahip bulunması, disiplinler arası yaklaşımı desteklemekte; ayrıca , bunu gerekli kılmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi de, böyle bir yaklaşıma olanak tanırken temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan, disiplinler arası bir yaklaşımla alıp yoğurmakta; ilköğretim düzeyine ve kendi yapısına, kendi doğasına uygun bir anlayışla varlığını bütünleştiren bir ders olarak programdaki yerini almaktadır (Deveci:2002).

2.5.4. Sosyal Bilgiler Ders Kitabı

Ders kitabı sözüyle bir derste kullanılan ve o dersin geliştirilmesine esas oluşturan kitap anlatılmaktadır. Ders kitabı belli bir dersin öğretimi için ve belli bir düzeydeki öğrencilere yönelik olarak yazılan; içeriği programa uygun olan, incelemesi yapılmış ve onaylanmış temel kaynaktır.

İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı, 2004-2005 öğretim yılından itibaren yapılandırmacılık ilkesine göre hazırlanmış olup, tüm okullara dağıtılmıştır.

2.5.5. İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Değerlendirilmesi

Ders kitaplarının genel değerlendirme ölçeklerinin yanında, özelde Sosyal Bilgiler 5. Sınıf ders kitabının değerlendirmesinde aşağıdaki kriterler de göz önüne alınmalıdır:

- Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlılığı kuvvetlendiriyor mu?
- Milli bilincin ve kültürel değerlerin geliştirilmesi açısından yeterli mi?
- Öğrencilerin güven duygularının kuvvetlendirilmesi için Atatürk'ün sözlerinden yararlanılmış mı?
- Öğrencilerin devletin bağımsızlığını, yurt ve millet bütünlüğünü kavramalarını sağlayacak ifadelere, okuma parçalarına veya çalışmalara yer verilmiş mi?
- Konular birbiriyle ilişkili olarak çok yönlü bir bütünlük içinde ele alınmış mı?
- Yasalara uymaya özendiriyor mu?
- Dayanışma ve işbirliği duyguları kazandırma açısından yeterli mi?
- Konulara göre Atatürk'ün sözlerinden ve davranışlarından örnekler verilmiş mi?
- Konularda olayların geçtiği zaman, yer, devlet ya da ilgili kişi adlarına yer verilmiş mi?
- Tarihe yön veren kişilerin önemli özellikleri hakkında yeterli örnekler verilmiş mi?
- Yer, tarih ve kişi adlarının gereksiz yere kullanımından kaçınılmış mı?
- Yeri geldiğinde tarihi olaylarla günümüz arasında ilişki kurulmuş mu?
- Olayların sunumunda neden-sonuç ilişkisi gözetilmiş mi?
- İnceleme, gezi ve gözleme teşvik ediyor mu?
- Fotoğraflar net mi?
- Grafiklerde öğeler arasında çağrışım kurulmuş mu?
- Veri düzenleyiciler, verileri açıklamaya uygun mu?
- Veri düzenleyiciler, basit, açık ve anlaşılır mı?
- Veri düzenleyiciler, sınıf düzeyine uygun mu?
- Haritalarda sınırlar doğru çizilmiş mi?
- Tarih haritalarında gereksiz ayrıntılardan kaçınılmış mı?
- Tarihsel olaylarla ilgili çizimlere veya resimlere yer verilmiş mi?
- Haritalar konuları açıklamak için yeterli mi?
- Haritalarda başlık var mı?
- Haritalarda lejant var mı?
- Haritaların amacı ve çizim yılı var mı?
- Kronoloji bölümü var mı?

2.5.6. İlköğretim 5. Sınıf Ders Kitabının Değerlendirilmesi:

1. Etkili ve sorumlu Türk vatandaşı yetiştirmek amacıyla tasarlanmış Sosyal Bilgiler üniteleri; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilgiler ve vatandaşlık bilgisi açılarından çok yönlü olarak ele alınmaktadır.
2. Sosyal Bilgiler Programında, belirlenmiş kazanımlara yönelik konu sıralaması yapılmamıştır. Programda kazanımların öngördüğü bir içerik sıralaması söz konusudur.
3. Öğretmen, "sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler" ve "yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler" anlayışlarına önem vermelidir. Öğrencilere sosyal bilimcilerin bilimsel yöntemleri sezdirilmelidir. Öğretmen öğrencileri sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştırmalı ve karşılaştıkları sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşünmelerini sağlamalıdır.
3. Ünitelerin sıralaması yakından uzağa ilkesine göre yapılırken, küresel bağlantılar öğrenme alanıyla öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmıştır.
4. Üniteler işlenirken doğrudan verilecek beceriler üzerine alıştırmalar yapılmalıdır.
5. Öğretmen, öğrencilerin disiplinlere ait yapısal kavramları öğrenmelerine dikkat etmelidir.
6. Değerler bir örnek olay ya da öyküden hareketle, değerleri açıklamak, ahlaki muhasebe ve değer analizi şeklinde verilmelidir.
7. Öğretmen ünitenin yapısına uygun olan değerlendirme araç ve yöntemlerini seçmelidir.

2.6. İLKÖĞRETİM

Hemen her ülkede ilköğretim eğitim sisteminin temelidir. Bu yüzden ilköğretimi düzenlemek ve ilköğretim olanaklarını insanlara açmak, tüm nüfusa ilköğrenimi zorunlu kılmak, devletlerin görevleri arasında sayılmıştır. Türkiye'de de zorunlu öğrenim dendiğinde ilköğretim akla gelir.

İlköğretim 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimlerini kapsar. İlköğretim kız ve erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

2.6.1. İlköğretimin Amacı

İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için, gerekli temel bilgi, beceri davranış ve alışkanlık kazanmasını, milli ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.

İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir.

Türk Milli Eğitimi'nin esasları genel olarak Cumhuriyetin ilk yıllarında saptanmıştır. Zaman içerisinde önemli kanunlar çıkarılarak sistem geliştirilmiş ve bir bütün oluşturulmaya çalışılmıştır. Milli Eğitimimizin dayanakları olan bu kanunları kısaca belirtecek olursak, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'dur.

İlkokul: Zorunlu öğrenim çağındaki kız ve erkek öğrencilerin eğitim ve öğretimini sağlamak üzere devlet tarafından açılan, yönetilen ve denetlenen veya devlet tarafından açılmasına izin verilen ve denetlenen bir milli eğitim kurumudur.

İlkokullar, ortaokullar,ikisinin birlikte olduğu ilköğretim okulları ve özel eğitime muhtaç çocuklar için kurulacak okul ve sınıflar zorunlu ilköğretim kurumlarıdır. Okul öncesi eğitim kurumları ise isteğe bağlı eğitim kurumudur.

İlköğretim: Kadın-erkek bütün Türklerin milli gayelerine uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişimlerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir. Bireyler ilgi, istek ve becerileri doğrultusunda eğitim kurum ve programlarına yöneltilerek yetiştirilirler.

İlköğretim Okulu: 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu gereğince 8 yıllık eğitim veren ilköğretim okulları uygulamasına 1971-72 öğretim yılında başlanmıştır.

Ortaokul: İlköğretimin ikinci basamağını oluşturan ortaokullar, ikinci derecede yaygın olan eğitim kurumlarıdır. İlkokul mezunlarına 3 yıl eğitim veren, öğrencileri hayata ve ortaöğretime hazırlayan okullardır.

Okul örgütünün çalışmaları sırasında aileler ile işbirliği yapılması esastır. Bu amaçla okul-aile birlikleri oluşturularak eğitimde çevre bütünlüğü sağlanmaya çalışılır. Bu kuruluş belli aralıklarda toplantılar düzenler (Demirel, Ö.:2000).

2.6.2. İlköğretimin Tarihçesi

Selçuklular ve Anadolu Selçuklu dönemlerinde, okuma, yazma, aritmetik ve din bilgilerini veren ilk düzeyde okullar vardı. Bu okullar, devlet okulları değildi; vakıfların, zengin insanların ya da mahallenin açtığı okullardı. Bunların giderleri, yine bu okulu açanların gelirlerinden sağlanırdı. Bu okulların değişik adları vardı. Bunlara küttap, dar-ül talim, dar-ül ilm, mahalle mektebi denildiği olurdu. Ama bu tür okullar için en çok kullanılan ad sübyan mektebi (çocuk okulu) idi.

Aynı yollarda sübyan okulu açma geleneği Osmanlı'da da süregelmişti. Sübyan okulunun benzeri, Şeyhzadegar Mektebi adıyla Saray'da açılmıştı. Bu okul padişah çocuklarının öğretimini yapmaktaydı. Sübyan okullarının bazıları, daha sonra kurulan Vakıflar Bakanlığı'na bağlanmış ve varlığını Cumhuriyet Dönemine kadar sürdürmüştü.

1824'te İkinci Mahmud'un bir fermanı ile İstanbul'daki sübyan okulları için konulan Müslüman çocuklarının okula devam etme zorunluluğu, taşradaki sübyan okullarına da yayılmak istenmiş ise de başarı sağlanamamıştı. Taşra okullarına bu zorunluluğu götürecek ve denetleyecek bir makam yoktu. Bu zorunluluğun İstanbul'da ne denli yaygın uygulandığı da bilinmemektedir.

Çağ çocuklarının sübyan okuluna devam etme zorunluluğu, 1869 Eğitim Genel Tüzüğü ile daha ayrıntılı kurallarla yeniden getirildi. Bu zorunluluk 1876 Anayasası'nda da yer aldı.

1869 Eğitim Genel Tüzüğü, Eğitim Bakanlığı'nın açtığı okulları Vakıflar Bakanlığı'nın okullarından ayırmak için sübyan mektebi yerine iptidaiye mektebi deyimini kullandı. Ama bu okula bunun dışında, iptidai mektep, mekteb-i iptidai, usul-i cedide mektebi, taş mektep denildiği de oldu. 1913'de çıkarılan İlköğretim Geçici Yasası, iptidaiye mektebi için daha belirgin tanımlar, ilkeler ve kurallar getirdi.

1913'te İlköğretim Geçici Yasası ile iptidaiye ve rüştiye okulları birleştirilerek İlköğretim Genel Okulu (Mekatib-i İptidaiye-i Umumi) adını aldı. Bu

okula çağ çocuklarının devamı zorunlu kılındı. Böylece ne ilköğretim ne de ortaöğretim okulu niteliği taşıyan rüştiyeler altı yıllık ilköğretimin kapsamına alındı.

2.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bulut, İ. (2006), "Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkinliğinin Değerlendirilmesi" adlı doktora tezinde Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile ilgili olarak aşağıdaki görüşlere yer vermiştir;

- Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öngörülen kazanımların, kapsamın, eğitim durumunun ve değerlendirmenin uygulamada "çok" düzeyinde etkili olduğu görülmüştür.
- Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında il değişkenine göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkarken; sınıf, cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre ortaya çıkmamıştır.
- Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına ilişkin görüşleri arasında il değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunurken; sınıf, cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı eğitim durumuna ilişkin görüşleri il değişkenine göre farklılaşırken; sınıf, cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre farklılaşmadığı görülmüştür.
- Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı değerlendirmesine ilişkin görüşleri il, sınıf, cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Aykaç & Başar (2005), "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Programının Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında şu görüşlere yer vermiştir:

- Yeni Sosyal Bilgiler Eğitim Programının yapılandırmacı yaklaşımına uygun olarak hazırlandığı, bu yönüyle öğrenci merkezli yöntemlerin uygulanmasına, öğretme sürecine öğrencinin etkin bir şekilde katılımına ve bilginin öğrenme sürecinde öğrenci tarafından yapılandırmasına olanak

sağladığı görülmüştür. Ayrıca programdaki ders yükünün azaltıldığı, programın kazanımlara dayalı olarak ünite ve öğrenme alanlarına ayrıldığı, mihver ders uygulaması kaldırılmasına karşın, kazanımların kendi içinde ve diğer öğrenme alanları ile ilişkilendirildiği görülmüştür. Bu yönleri ile öğretmen merkezli bir eğitimden öğrenci merkezli bir eğitime doğru önemli bir adım atıldığı görülmektedir. Buna rağmen, yeni bir programın başarısı, uygulama aşamasındaki tüm faktörlerin etkili bir şekilde işe koşulması ile doğru orantılıdır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, programın, aceleye getirildiği, gerekli ortam ve koşulların hazırlanmadığı, sınıf mevcutlarının düşürülmediği, yalnızca belli derslerin deneme uygulamasına alındığı saptanmıştır. Bu şekli ile aktif öğretim yöntemlerinin kullanılması, öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması ve öğrencilerin öğretim sürecinde istenen düzeyde etkin olması zor görünmektedir.

- Gerekli alt yapı ve koşullar hazırlanmadığı sürece, hazırlanan eğitim programının başarılı olması mümkün görünmemektedir. Bunu, uygulanan mevcut program örneğinde de görmekteyiz. Mevcut programda da yeni program gibi öğrencilerin araştırmaya yönlendirilmesi, öğrenci merkezli programların kullanılması, iş birliği içinde çalışmaya önem verilmesi vb. amaçlanmasına karşın, uygulamada, buna hiçbir zaman ulaşılamamış; anlatım yöntemine dayalı, bilgi aktarmacı, öğretmen merkezli, ezberci bir eğitim görünümünde bugüne kadar çıkılamamıştır. Bu yönüyle bakıldığında, hazırlanan programın başarısı için programın hedef, içerik, öğretme- öğrenme süreci ve değerlendirme gibi tüm öğelerin bir bütün olarak ele alınarak geliştirilmesi ve okullarda gerekli olan alt yapı ve koşullar sağlandıktan sonra yeni eğitim programının uygulanması, programın başarısını önemli ölçüde etkileyecektir.

Acat & Ekinci (2007), "İlköğretim Kurumlarında Uygulanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır:

- Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri kazandırmaya yönelik olarak ve öğrenmeyi öğrenmeye yönelik hazırlanmıştır. Ancak

uygulamada bilgi düzeyinde kalmakta ve günlük hayata aktarılamamaktadır.

- ❖ Ünite ve temaların sarmal olarak hazırlanmış olması olumludur.
- ❖ Araç ve gereç eksikliğini ve kalabalık sınıflar, okulların konumu, çevre koşullarının olumsuz oluşu, kazanımlara ulaşılmasını, beklenen öğrenme öğretme ortamının yaratılmasını, ölçme ve değerlendirmenin yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak gerçekleştirilmesini olumsuz olarak etkilemektedir.
- ❖ Kazanımlara ulaşmak için zaman yetersizdir.
- ❖ Programda evrensel değerlere yer verilmiş; ders işleyişinde güncel olaylara yer verilmiştir.
- ❖ Program öğretmen ve öğrencilere içeriği ve etkinlikleri şekillendirme serbestliğini tanımaktadır.
- ❖ Hala davranışçı yaklaşıma göre ders işlenmekte ve öğretmenler ders içeriğini adım adım belirleyerek işleyiş sürecini yönetmektedir. Görev süresi 21 yıl ve üzerinde olan öğretmenler ile 1-5 yıl olan öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş; 21 yıl ve üzerinde görev yapan öğretmenlerin bu davranışı daha fazla yaptıkları görülmüştür.
- ❖ Program öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmesine katkıda bulunmaktadır.
- ❖ Yapılan etkinlik ve çalışmalar dersi daha eğlenceli hale getirirken öte yandan öğrencilerin beklentilerini tam olarak karşılamamaktadır, benzer etkinlikler öğrencilerin sıkılmasına neden olmaktadır.
- ❖ Ölçme ve değerlendirme çalışmalarına performans değerlendirme yöntemleri uygulanmaktadır. Ancak ölçeklerin yazılı yoklama ve sınavlar hala değerlendirmedeki ağırlıklı yerini korumaktadır.
- ❖ Program köy ve birleştirilmiş sınıf koşullarına uygun değildir.
- ❖ Ara disiplinlerin, değer ve becerilerin nasıl işlenip öğrencilerin nasıl kazanımlarının sağlanacağı ve değerlendirmesinin nasıl yapılacağı hakkında yeterli açıklama yapılmamıştır.
- ❖ Öğrenenlerin kendi öğrenmelerinin sorumluluklarını alabilecekleri ortam tam olarak oluşturulamamıştır.
- ❖ İşleyiş süreci ders kitaplarına bağlı olarak yürütülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Tezin bu bölümünde, araştırmanın nasıl yürütüleceği, model, evren ve örneklem tespiti, veri toplama aracı, bu aracın geliştirilmesi, toplanacak verilerin nasıl analiz edileceğine ilişkin açıklamalar yer alacaktır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinde yapılmıştır. Tarama yöntemi geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2000). Betimsel nitelikli araştırmalar; mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedefler. Genellikle bir survey yöntemi olan betimleme yöntemi, grupla ilgili genişliğine bir çalışmadır. Çok sayıda obje ya da denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılır. Tarama modeli araştırmalar ile öğretmenler, denetmenler ve yöneticiler hakkında bilgi toplamak, bunları değişkenlerle olan ilişkileri yönünden incelemek kolay olmaktadır (Kaptan, 1998). Gerekli olan literatür incelemesi eşliğinde, Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Programında belirlenen kazanımların, önerilen etkinliklerle gerçekleştirebilme düzeyini belirlemek için literatür taraması, uzman görüşleri ve öğretmenlerle yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen veriler ışığında anket hazırlanmıştır. Bu yolla uygulanmakta olan ilköğretim Sosyal Bilgiler Programında yer alan kazanımlar ve bu kazanımların gerçekleştirilmesi için, önerilen etkinliklere ilişkin öğretmenlerin görüşleri tespit edilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda ve alanyazın incelemesinden elde edilen bilgiler ve bulgulara dayalı olarak öneriler gerçekleştirilmiştir.

3.2. Evren

Araştırmanın çalışma evreni Elazığ ili İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ilköğretim okullarında görevli, ilköğretim 1. kademe (5. sınıflarda) çalışan 198 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

3.3. Örneklem

Araştırmanın örneklem seçiminde çeşitli teknikler yöntemler kullanılmaktadır. Bunlar, şans, sistematik ve küme yöntemidir (Kaptan, 1991: 120). Bu araştırmada Elazığ ili, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı tüm merkez ilköğretim okullarında (63 okul), görev yapan sınıf öğretmenleri yer almaktadır. Bu okullardaki 5. sınıf öğretmenlerinin tamamı olan 198'i araştırmaya dahil edilmiştir. Örneklem evreni kapsamaktadır.

3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırma için gerekli veriler, ilgili literatürün taranması ve anket olmak üzere iki kaynaktan toplanmıştır. Literatürde bulunan ilgili kaynakların taranması sonucu, bu kaynaklardan yararlanılarak, uzman görüşleri doğrultusunda anket maddeleri geliştirilmiştir.

Geliştirilen bu anket formu ile ilköğretim 1. kademe 5. sınıf öğretmenlerinin, konuyla ilgili görüşleri alınmıştır.

Öğretmenlerin konuyla ilgili görüşlerini almak için geliştirilen veri toplama arcı iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde, kişisel bilgilere yönelik 8 soru bulunmaktadır. 2. bölüm ise, 2007-2008 Sosyal Bilgiler Dersi etkinlik ve kazanımlarıyla ilgili toplam 31 maddelik öğretmen görüş ölçeğinden oluşmaktadır. 1. ve 2. bölümde toplam 39 madde yer almaktadır.

Anket formunun ikinci kısmını, 31 maddeden oluşan beşli Likert Tipi derecelendirme ölçeği oluşturmaktadır. Öğretmenlere araştırma ile ilgili olarak çeşitli ifadeler verilmiş, her bir ifade için görüşlerini 1 – 5 arasında (1) Hiç Uygun Değil, (2) Uygun Değil, (3) Kısmen Uygun, (4) Uygun, (5) Tamamen Uygun şeklinde derecelendirmeleri istenmiştir.

Hazırlanan 50 maddelik taslak anket formu önce geçerlik çalışması için, 8 sınıf öğretmeni ve 2 Türkçe öğretmeni tarafından incelenmiştir. Bunun sonucunda da maddelerin anlaşılabilirliği, kapsamı ve içeriği açısından 8 madde elenmiştir. Sonra taslak anket formu güvenirlik çalışması için, Elazığ il merkezinde 1. kademe 5. sınıf okutan 16 öğretmene uygulanmıştır ve ön incelemeden geçirilmiştir. Yapılan faktör analizinde faktör yükü 0.35 ve daha üstü maddeler alınmış bu şekilde 2 madde daha elenmiştir. Yapılan düzenlemelerle anket formuna son sekli verilmiş ve anket, Elazığ İli

merkez İlköğretim okullarında 1.kademe 5.sınıf okutan 198 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Eksik, yanlış ya da ciddiyetle doldurulmadığı anlaşılan anket formlarının iade edilerek yeniden değerlendirilmesi sağlanmıştır. 2004 ilköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının kazanım ve etkinliklerine ilişkin frekans, yüzde, aritmetik hesaplamaları yapılmıştır.Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması için beşli ölçek aralıkları 0.80 oranında eşit aralıklar olarak aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

Tamamen Uygun	: 4.21–5.00	= Yeterli
Uygun	:3.41- 4.20	= Yeterli
Kısmen Uygun	:2.61- 3.40	= Yeterli Değil
Uygun Değil	:1.81- 2.60	= Yeterli Değil
Hiç Uygun Değil	: 1.00- 1.80	= Yeterli Değil

3.5. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı ilgili kurumlardan gerekli izinler alınarak 2007 – 2008 Öğretim Yılı Elazığ ilindeki merkez okullarda görev yapan 5. sınıf öğretmenlerinin tamamına (198'ine) uygulanmıştır. Anket formları bizzat araştırmacı tarafından öğretmenlere dağıtılmış, anket formlarının cevaplandırılması için öğretmenlere gerekli süre tanınmış, formlar yine araştırmacı tarafından toplanmıştır. Anket formlarının bir kısmı da hizmet içi eğitim kurslarında bulunun öğretmenlere dağıtılmış ve uygulanmıştır. Eksik, yanlış ya da ciddiyetle doldurulmadığı anlaşılan anketler okul müdürlerine iade edilerek yeniden değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Toplam 198 anket formu değerlendirmeye alınmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 12,0 paket programından faydalanılarak frekans, aritmetik ortalama, t testi ve varyans analizi uygulanmıştır. Verilerin SPSS programından yararlanılarak yapılan istatistiksel analizinde alt problemler doğrultusunda sıra izlenmiştir.

Deneklerin, cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul türü, sınıf mevcudu durumları açısından yapılan karşılaştırmalarda bağımsız gruplar t testi ve varyans analizi işlemleri yapılmıştır. İki değişkenin olduğu durumlarda t testi, üç veya daha fazla değişkenin olması halinde bir ya da daha çok değişkene ilişkin ortalama puanların birbirinden

anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını kararlaştırmada tek yönlü varyans analizi (Anova) işlemleri yapılmıştır.

Varyansların homojen olmadığı durumlarda varyans analizi yerine parametrik olmayan
testlerden Kruskal Wallis-H Testi, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için
Mann Whitney –U Testine başvurulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI ve YORUMLARI

Araştırmanın bu bölümünde ilköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler ders kitabında önerilen etkinliklerle, programda yer alan 47 adet kazanımın uygunluk düzeyinin belirlenmesine yönelik, öğretmenlere uygulanan anket çalışması sonuçlarından elde edilen bulgular yer almaktadır. Tabloların daha iyi anlaşılabilmesi için veriler sonucunda elde edilen bulgular tabloların altlarında açıklanmaktadır. Araştırma kapsamında Elazığ il merkezinde bulunan ilköğretim okullarındaki beşinci sınıf okutan sınıf öğretmenlerine 198 adet anket formu uygulanmış ve değerlendirmeye alınmıştır.

4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumları

Tablo-1: Öğretmenlerin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

Cinsiyet Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kadın	75	37,9
Erkek	123	62,1
Toplam	198	100

Tablo-1 incelendiğinde araştırmaya 198 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan deneklerin %62.1'ini erkek, % 37.9'unu ise kadın öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo-2: Öğretmenlerin Kıdem Durumuna Göre Dağılımı

Kıdem Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
0-15 Yıl	49	24,7
16-20 Yıl	45	22,7
21 Yıl ve Üstü	104	52,5
Toplam	198	100

Araştırmaya katılan "Öğretmenlerin kıdem durumuna ilişkin bulgular" Tablo-2'de yer almaktadır.

Tablo-2 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %24.7'sinin 0-15 Yıl arası, %22,7'sinin 16-20 Yıl arası ve %52.5'inin 21 Yıl ve Üstü kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Çoğunlukla öğretmenlerin 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olması, araştırmanın şehir merkezinde yapılmış olması ve kıdemli öğretmenlerin puanlarının yüksekliği nedeniyle şehir merkezini tercih etmiş olmalarıyla ilgilidir.

Tablo-3: Öğretmenlerin En Son Mezun Oldukları Okul Türü Durumuna Göre Dağılımı

Mezuniyet Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsü	80	40,4
Eğitim Yüksek Okulu	51	25,8
Eğitim Fakültesi- Lisans Üstü (Tezli- Tezsiz)	67	33,8
Toplam	198	100

Araştırmaya katılan "Öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türü dağılımına İlişkin Bulgular" Tablo-3' te yer almaktadır.

Tablo-3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %40,4'ü Fen Edebiyat Fakültesi veya Eğitim Enstitüsü, %25,8'i Eğitim Yüksek Okulu ve %33,8'i Eğitim Fakültesi veya Lisans Üstü (Tezli- Tezsiz) mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan "Öğretmenlerin sınıfındaki mevcut durumuna ilişkin bulgular" Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo-4: Öğretmenlerin Sınıf Mevcudu Durumuna Göre Dağılımı

Sınıf mevcut durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)
30 ve altı	65	32,8
31 ve üstü	133	67,2
Toplam	198	100

Tablo-4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun 31 ve üstü mevcudu bulunan sınıfları okuttuğu görülmektedir. Oranı ise %67,2'dir. Geriye kalan 30 ve altı mevcudu bulunan sınıf öğretmenlerinin oranı ise %32,8'dir.

31 ve üstü mevcudu olan sınıfların, 30 ve altı mevcudu bulunan sınıfların yaklaşık iki katı olması araştırmanın il merkezinde yapılmasıyla ilgilidir. Bu durum genel eğilimi yansıtmamakta ve lokal bir sonuçtur.

4.2. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular

Tablo-5: "Haklarımı Öğreniyorum" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p
A1	Kadın (N=75)	4,13	0,66	0,550	0,583
	Erkek (N=123)	4,08	0,64		
A2	Kadın (N=75)	4,36	0,65	0,894	0,373
	Erkek (N=123)	4,28	0,63		
A3	Kadın (N=75)	4,25	0,76	0,768	0,443
	Erkek (N=123)	4,17	0,72		
A4	Kadın (N=75)	4,08	0,88	0,445	0,657
	Erkek (N=123)	4,02	0,83		

*$p < 0.05$

Tablo-5'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Bulunduğu çeşitli grup ve kurumlar içindeki yerini belirler" kazanımı ile "Gruplar ve Kurumlar" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bulgulara göre erkek (X=4,08) ve kadın (X=4.13) öğretmenler (A1) maddesine ilişkin görüşlerinin birbirlerine yakın olduğu ve (A1) maddesine ilişkin kazanımın, önerilen etkinliğe "Uygun" düzeyde olduğunu her iki grup da ifade etmişlerdir.

Tablo-5'te görüldüğü gibi öğretmenlere "İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Benim Rolüm Ne?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bulgular kadın (X=4,36) ve erkek (X=4,28) öğretmenler arasında farklılık olmadığını göstermektedir. (A2) maddesine göre Kadın ve erkek öğretmenler, "Tamamen Uygun" düzeyde görüş beyan etmişlerdir.

Tablo-5'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir" kazanımı ile "Haklarım ve Sorumluluklarım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgular kadın (X=4,25) ve erkek (X=4,17) öğretmenler arasında farklılık olmadığı yönündedir. A3 maddesini Kadın öğretmenler "Tamamen Uygun" düzeyde görürken, erkek öğretmenler "Uygun" düzeyde görmüşlerdir.

Tablo-5'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Çocuk olarak haklarını fark eder" kazanımı ile "Çocukların Hakları" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu bulgular ışığında cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin bu madde için"Uygun" düzeyde görüş belirttikleri anlaşılmaktadır.

Tablo-6: "Adım Adım Türkiye" Ünitesini İle Cinsiyete Bağlı Görüşler

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p
B1	Kadın (N=75)	3,48	0,94	-0,059	0,953
	Erkek (N=123)	3,49	0,85		
B2	Kadın (N=75)	3,93	0,66	2,260	0,025*
	Erkek (N=123)	3,69	0,77		
B3	Kadın (N=75)	3,84	0,72	0,783	0,434
	Erkek (N=123)	3,76	0,74		
B4	Kadın (N=75)	4,00	0,79	0,807	0,420
	Erkek (N=123)	3,91	0,74		

*p < 0.05

Tablo-6'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesneleri ve yapıtları tanır" kazanımı ile "Yapboz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre B1 maddesinin eşleştirilmesini kadın (X=3,48) ve erkek (X=3,49) öğretmenler "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-6'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir" ve "Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır" kazanımları ile "Ülkemi Tanıyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Bulgular ışığında kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre Ülkemi Tanıyorum etkinliğinin öğrencide bilgiyi daha kalıcı hale getirdiğini düşünmektedirler. Her iki cinsteki öğretmenler de genel olarak bu maddeyi "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir. Homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=7,690); (p=0,006)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=4,587); (p=0,032)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testine göre söz konusu fark 1-2 [(MWU=3844,500); (p=0,032)] grupları arasında görülmektedir (EK-1). Bu fark kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre bu maddeyi daha fazla benimsediklerini veya uyguladıklarını göstermektedir.

Tablo-6'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar" kazanımı ile "Birlikte Yaşıyoruz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu bulgular kadın (X=3,84) ve erkek (X=3,76) öğretmenlerin (B3) maddesini "Uygun" düzeyde benimsediklerini göstermektedir.

Tablo-6'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Kanıt kullanarak Atatürk inkılâplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır" ve "Atatürk inkılâplarıyla ilkelerini ilişkilendirir" kazanımı ile "Fotoğraf İnceliyoruz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu madde cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde öğretmenler "Uygun" düzeyde karşılamışlardır.

Tablo-7: "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesini İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p
C1	Kadın (N=75)	3,29	1,34	-0,389	0,698
	Erkek (N=123)	3,37	1,23		
C2	Kadın (N=75)	4,31	0,73	0,283	0,778
	Erkek (N=123)	4,28	0,73		
C3	Kadın (N=75)	4,05	0,77	-1,002	0,317
	Erkek (N=123)	4,16	0,73		
C4	Kadın (N=75)	3,80	0,79	0,526	0,600
	Erkek (N=123)	3,74	0,78		

*p < 0,05

Tablo-7'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Türkiye'nin kabartma haritası üzerinde, yaşadığı bölgenin yüzey şekillerini genel olarak tanır" ve "Yaşadığı bölgedeki insanların yoğun olarak yaşadıkları yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Kabartma Haritası" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Kadın (X=3,29) ve erkek (X=3,37) öğretmenler (C1) maddesini "Kısmen Uygun" olarak eşleştirmişlerdir.

Tablo-7'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" kazanımı ile "İklimin Etkileri" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu madde (C2) erkek (X=4,28) ve kadın (X=4,31) öğretmenlerin kazanım ve etkinliğin eşleştirilmesini "Tamamen Uygun" düzeyde benimsediklerini göstermiştir.

Tablo-7'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede, insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir", "Yaşadığı bölgede görülen bir afet ile bölgenin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir" ve "Yaşadığı Bölgede görülen doğal afetlere neden olan uygulamaları fark eder"
kazanımları ile "Çevremizdeki Değişiklikler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre

istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye göre (C3) kadın (X=4,05) ve erkek (X=4,16) öğretmenler söz konusu kazanım ve etkinliğin birbirine uygunluk düzeyini "Uygun" olarak nitelemişlerdir.

Tablo-7'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" ve "Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir" kazanımları ile "Kızılırmak Türküsü" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). C4 maddesindeki eşleştirmeyi kadın (X=3,80) ve erkek (X=3,74) öğretmenler "Uygun" düzeyde bulmuşlardır.

Tablo-8: "Ürettiklerimiz" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Cinsiyet	$\bar{X}$	S	T	p
D1	Kadın (N=75)	3,81	0,73	-0,139	0,890
	Erkek (N=123)	3,83	0,82		
D2	Kadın (N=75)	3,96	0,73	0,147	0,884
	Erkek (N=123)	3,94	0,82		
D3	Kadın (N=75)	3,88	0,90	0,448	0,655
	Erkek (N=123)	3,82	0,90		
D4	Kadın (N=75)	3,73	0,96	0,073	0,942
	Erkek (N=123)	3,72	0,88		

*p < 0.05

Tablo-8'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder" ve "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki yerini değerlendirir" kazanımları ile "Yaşadığımız Yerde Üretim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddedeki (D1) kazanımı ile önerilen etkinliği öğretmenler "Uygun" düzeyde değerlendirmişlerdir.

Tablo-8'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetler ile coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Coğrafya ve Ekonomi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre

yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddedeki eşleştirmeyi (D2) öğretmenler "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir.

Tablo-8'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler" ve "Ekonomideki insan etkisini fark eder" kazanımları ile "Babamın Mesleği" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05).Öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir.

Tablo-8'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur" ve "İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir" kazanımları ile "Ben De Üretiyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Her iki cinsteki öğretmenler de bu maddeye "Uygun" düzeyde değerlendirmede bulunmuşlardır.

Tablo-9: "Gerçekleşen Düşler" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p
E1	Kadın (N=75)	4,04	0,89	-0,469	0,640
	Erkek (N=123)	4,10	0,80		
E2	Kadın (N=75)	4,27	0,76	-0,163	0,871
	Erkek (N=123)	4,28	0,74		
E3	Kadın (N=75)	3,84	0,95	0,148	0,882
	Erkek (N=123)	3,82	0,82		
E4	Kadın (N=75)	3,89	0,88	-1,275	0,204
	Erkek (N=123)	4,04	0,73		

*p < 0.05

Tablo-9'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşlarla teknolojik gelişmeleri ilişkilendirir" ve "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımları ile "Teknolojik Gelişim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Öğretmenler bu maddeyi "Uygun" düzeyde değerlendirmişlerdir.

Tablo-9'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımı ile "Kolaylaşan İşler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Her iki cinsteki öğretmenler de bu maddeyi "Tamamen Uygun" olarak benimsemişlerdir.

Tablo-9'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerinin farkına varır", "Bilim ve teknolojiyle ilgili, düzeyine uygun süreli yayınları tanır ve izler" ve "Yaptığı çalışmalarda yararlandığı kaynakları gösterir" kazanımları ile "Hayatlarını Öğreniyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=4,686); (p=0,032)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=0,019); (p=0,891)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testi yapılmış [(MWU=3747,500); (p=0,105)] ve gruplar arasında fark görülmemiştir. Her iki grup öğretmenler de bu maddeyi "Uygun" düzeyde kabul etmişlerdir.

Tablo-9'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Kanıtlara dayanarak Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önemi gösterir" kazanımı ile "Atatürk ve Bilim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=5,909); (p=0,016)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=1,301); (p=0,254)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testi yapılmış [(MWU=3747,500); (p=0,105)] ve gruplar arasında fark görülmemiştir. Her iki grup da bu maddeyi "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-10: "Toplum İçin Çalışanlar" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p
F1	Kadın (N=75)	3,80	0,84	-0,111	0,911
	Erkek (N=123)	3,81	0,77		
F2	Kadın (N=75)	3,84	0,86	0,221	0,826
	Erkek (N=123)	3,81	0,82		
F3	Kadın (N=75)	3,95	0,80	1,495	0,137
	Erkek (N=123)	3,78	0,73		

*p < 0.05

Tablo-10'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir" kazanımı ile "Amblem Hazırlama" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Öğretmenler bu maddeyi "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-10'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur" ve "Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmi kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır" kazanımları ile "Gezi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Her iki grup da bu maddeyi "Uygun" olarak yorumlamıştır.

Tablo-10'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır" ve "Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir" kazanımları ile "Hangi İşi Yapar?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Gruplar bu maddeyi de "Uygun" düzeyde değerlendirmişlerdir.

Tablo-11: "Bir Ülke Bir Bayrak" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p
G1	Kadın (N=75)	4,01	0,78	0,677	0,499
	Erkek (N=123)	3,94	0,80		
G2	Kadın (N=75)	3,83	0,55	-0,027	0,978
	Erkek (N=123)	3,83	0,70		
G3	Kadın (N=75)	3,97	0,72	0,208	0,836
	Erkek (N=123)	3,95	0,73		
G4	Kadın (N=75)	4,37	0,67	-0,408	0,683
	Erkek (N=123)	4,41	0,70		

*p < 0.05

Tablo-11'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumsal yaşamı düzenleyen yasaların varlığını ve önemini fark eder" kazanımı ile "Yasalara İhtiyacım Var mı?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre Kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-11'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı yerdeki merkeze bağlı yönetim birimleri ile bu birimlerin temel görevlerini ilişkilendirir" ve "Merkezi yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir" kazanımları ile "Tahmin Edelim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-11'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Demokratik yönetim birimlerindeki yetki ile ulusal egemenlik arasındaki ilişkiyi açıklar" kazanımı ile "Seçme-Seçilme Hakkı" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-11'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ulusal Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir" kazanımı ile "Bayrağımız" etkinliğinin uygunluğuna

ilişkin bulgular (G4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre Kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Tamamen Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-12: "Hepimizin Dünyası" Ünitesi İle Cinsiyete Bağlı Görüşler

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p
H1	Kadın (N=75)	3,80	0,92	0,094	0,925
	Erkek (N=123)	3,79	0,77		
H2	Kadın (N=75)	4,11	0,71	0,705	0,482
	Erkek (N=123)	4,03	0,72		
H3	Kadın (N=75)	4,03	0,73	1,243	0,215
	Erkek (N=123)	3,89	0,72		
H4	Kadın (N=75)	3,92	0,78	1,523	0,129
	Erkek (N=123)	3,73	0,88		

*p < 0.05

Tablo-12'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder" kazanımı ile "Tatil Arkadaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=4,738); (p=0,031)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=0,017); (p=0,895)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testi yapılmış [(MWU=3747,500); (p=0,105)] ve gruplar arasında fark görülmemiştir. Bulgulara göre Kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-12'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder" kazanımı ile "Türkiye'nin İhraç Ettiği Ürünler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H2) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-12'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır" kazanımı ile "Ekonomik

İlişkilerde İletişim ve Ulaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H3) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

Tablo-12'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir", "Ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder" ve "Turizmin uluslararası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir" kazanımları ile "Turist Rehberi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bulgulara göre kadın ve erkek öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak kabul etmişlerdir.

4.3. Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular

Tablo-13: "Haklarımı Öğreniyorum" Ünitesi İle Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	0-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
A1	3,96	0,64	4,33	0,56	4,07	0,66	4,391	0,014*
A2	4,18	0,60	4,38	0,61	4,34	0,66	1,307	0,273
A3	4,22	0,77	4,27	0,65	4,16	0,75	0,339	0,713
A4	4,18	0,86	4,13	0,81	3,94	0,86	1,662	0,192

*p < 0.05

Tablo-13'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Bulunduğu çeşitli grup ve kurumlar içindeki yerini belirler" kazanımı" ile "Gruplar ve Kurumlar" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır (p<0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-13'te görüldüğü gibi öğretmenlere "İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Benim Rolüm Ne?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-13'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir" kazanımı ile "Haklarım ve Sorumluluklarım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler ise "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-13'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Çocuk olarak haklarını fark eder" kazanımı ile "Çocukların Hakları" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A4) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-14: "Adım Adım Türkiye" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	0-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
B1	3,63	0,97	3,49	0,87	3,41	0,87	1,002	0,369
B2	3,78	0,72	3,84	0,74	3,76	0,76	0,208	0,812
B3	3,90	0,65	3,71	0,73	3,77	0,77	0,838	0,434
B4	4,14	0,71	3,91	0,67	3,87	0,80	2,335	0,099

*p < 0.05

Tablo-14'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesneleri ve yapıları tanır" kazanımı ile "Yapboz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-14'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir" ve "Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır" kazanımları ile "Ülkemi Tanıyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-14'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar" kazanımı ile "Birlikte Yaşıyoruz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=3,077); (p=0,048)] çözümleme için KWH testi uygulanmış [(KWH=2,017); (p=0,365)] ve anlamlı bir fark görülmemiştir. Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-14'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Kanıt kullanarak Atatürk inkılâplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır" ve "Atatürk inkılâplarıyla ilkelerini ilişkilendirir" kazanımları ile "Fotoğraf İnceliyoruz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B4) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır

(p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-15: "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	0-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
C1	3,47	1,31	3,56	1,29	3,18	1,24	1,709	0,184
C2	4,31	0,74	4,38	0,61	4,24	0,77	0,576	0,563
C3	4,02	0,69	4,27	0,65	4,11	0,80	1,336	0,265
C4	3,61	0,84	4,00	0,71	3,73	0,77	3,149	0,045*

*p < 0.05

Tablo-15'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Türkiye'nin kabartma haritası üzerinde, yaşadığı bölgenin yüzey şekillerini genel olarak tanır" ve "Yaşadığı bölgedeki insanların yoğun olarak yaşadıkları yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımları ile "Kabartma Haritası" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler ise "Kısmen Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-15'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" kazanımı ile "İklimin Etkileri" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Tamamen Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Tamamen Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-15'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir", "Yaşadığı

bölgede görülen bir afet ile bölgenin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir" ve "Yaşadığı Bölgede görülen doğal afetler neden olan uygulamaları fark eder" kazanımları ile "Çevremizdeki Değişiklikler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-15'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" ve "Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir" kazanımı ile "Kızılırmak Türküsü" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C4) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır (p<0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-16: "Ürettiklerimiz" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	0-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
D1	3,78	0,74	4,02	0,69	3,76	0,83	1,904	0,152
D2	3,69	0,71	4,29	0,63	3,92	0,83	7,295	0,001*
D3	3,92	0,76	3,93	0,96	3,77	0,93	0,753	0,472
D4	3,73	0,93	3,93	0,78	3,63	0,95	1,705	0,184

*p < 0.05

Tablo-16'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder" ve "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki yerini değerlendirir" kazanımları ile "Yaşadığımız Yerde Üretim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=3,205); (p=0,043)],

çözümleme için KWH testi uygulanmış [(KWH=3,534); (p=0,171)] ve anlamlı bir fark görülmemiştir. Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-16'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetler ile coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Coğrafya ve Ekonomi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-16'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler" ve "Ekonomideki insan etkisini fark eder" kazanımları ile "Babamın Mesleği" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-16'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur" ve "İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir" kazanımları ile "Ben de Üretiyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D4) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-17: "Gerçekleşen Düşler" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	0-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
E1	4,20	0,79	4,18	0,89	3,97	0,83	1,737	0,179
E2	4,39	0,64	4,27	0,81	4,23	0,77	0,741	0,478
E3	3,96	0,87	3,82	0,94	3,77	0,84	0,799	0,451
E4	4,08	0,76	3,98	0,84	3,94	0,79	0,518	0,597

*$p < 0.05$

Tablo-17'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşlarla teknolojik gelişmeleri ilişkilendirir" ve "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımları ile "Teknolojik Gelişim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-17'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımı ile "Kolaylaşan İşler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Tamamen Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Tamamen Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-17'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerinin farkına varır", "Bilim ve teknolojiyle ilgili, düzeyine uygun süreli yayınları tanır ve izler" ve "Yaptığı çalışmalarda yararlandığı kaynakları gösterir" kazanımı ile "Hayatlarını Öğreniyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası

kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-17'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Kanıtlara dayanarak Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önemi gösterir" kazanımı ile "Atatürk ve Bilim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E4) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-18: "Toplum İçin Çalışanlar" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüşler

Sorular	0-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
F1	3,80	0,71	3,91	0,85	3,77	0,82	0,504	0,605
F2	3,96	1,02	3,67	0,74	3,83	0,77	1,454	0,236
F3	4,02	0,63	3,64	0,83	3,85	0,77	2,918	0,056

*p < 0.05

Tablo-18'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir" kazanımı ile "Amblem Hazırlama" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-18'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur" ve "Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmi kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır" kazanımları ile "Gezi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip

öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=3,711); (p=0,026)] çözümleme için KWH testi uygulanmış [(KWH=3,624); (p=0,163)] ve anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo-18'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır" ve "Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir" kazanımları ile "Hangi İşi Yapar?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=5,458); (p=0,005)] çözümleme için KWH testi uygulanmış [(KWH=5,674); (p=0,059)] ve anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo-19: "Bir Ülke Bir Bayrak" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	0-15 Yıl		16-20 Yıl		21 Yıl ve Üstü		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
G1	4,10	0,65	4,02	0,87	3,88	0,81	1,541	0,217
G2	3,90	0,47	3,76	0,61	3,83	0,73	0,568	0,567
G3	4,08	0,57	3,96	0,80	3,90	0,76	1,001	0,369
G4	4,45	0,61	4,58	0,54	4,30	0,76	2,811	0,063

*p < 0.05

Tablo-19'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumsal yaşamı düzenleyen yasaların varlığını ve önemini fark eder" kazanımı ile "Yasalara İhtiyacım Var mı?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-19'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı yerdeki merkeze bağlı yönetim birimleri ile bu birimlerin temel görevlerini ilişkilendirir" ve "Merkezi

yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir" kazanımları ile "Tahmin Edelim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=6,295); (p=0,002)] çözümleme için KWH testi uygulanmış [(KWH=1,160); (p=0,560)] ve anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo-19'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Demokratik yönetim birimlerindeki yetki ile ulusal egemenlik arasındaki ilişkiyi açıklar" kazanımı ile "Seçme-Seçilme Hakkı" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-19'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Ulusal Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir" kazanımı ile "Bayrağımız" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G4) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Tamamen Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Tamamen Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-20: "Hepimizin Dünyası" Ünitesinin Kıdeme Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	**0-15 Yıl**		**16-20 Yıl**		**21 Yıl ve Üstü**		**Varyans**	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
H1	3,90	0,87	3,73	0,86	3,77	0,79	0,553	0,576
H2	4,25	0,63	4,04	0,80	3,98	0,71	2,305	0,102
H3	4,06	0,78	3,89	0,75	3,91	0,70	0,855	0,427
H4	4,06	0,72	3,64	1,05	3,75	0,79	3,347	0,037*

*p < 0.05

Tablo-20'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder" kazanımı ile "Tatil Arkadaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H1) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-20'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder" kazanımı ile "Türkiye'nin İhraç Ettiği Ürünler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H2) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Tamamen Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-20'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır" kazanımı ile "Ekonomik İlişkilerde İletişim ve Ulaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H3) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun" ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir.

Tablo-20'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir", "Ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder" ve "Turizmin uluslar arası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir" kazanımları ile "Turist Rehberi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H4) maddesi ile ilgili olarak kıdeme göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Bu maddeyi 0-15 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenler "Uygun", 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler "Uygun"

ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler de yine "Uygun" düzeyde benimsemişlerdir. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=5,431); (p=0,005)] çözümleme için KWH testi uygulanmış [(KWH=5,909); (p=0,052)] ve anlamlı bir fark görülmemiştir.

4.4. Öğretmenlerin En Son Mezun Oldukları Okul Türü Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular

Tablo-21: "Haklarımı Öğreniyorum" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
A1	4,08	0,61	4,14	0,69	4,10	0,65	0,145	0,865
A2	4,31	0,65	4,41	0,64	4,22	0,62	1,262	0,285
A3	4,20	0,72	4,25	0,69	4,16	0,79	0,220	0,802
A4	4,01	0,88	4,02	0,88	4,10	0,80	0,243	0,785

*p < 0.05

Tablo-21'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Bulunduğu çeşitli grup ve kurumlar içindeki yerini belirler" kazanımı ile "Gruplar ve Kurumlar" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-21'de görüldüğü gibi öğretmenlere "İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Benim Rolüm Ne?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye öğretmenlerin tamamı "Tamamen Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-21'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir" kazanımı ile "Haklarım ve Sorumluluklarım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. mezunu öğretmenler "Uygun", Eğitim Y.O. mezunu öğretmenler "Tamamen Uygun" ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenler ise "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-21'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Çocuk olarak haklarını fark eder" kazanımı ile "Çocukların Hakları" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-22: "Adım Adım Türkiye" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
B1	3,35	0,86	3,41	0,96	3,70	0,85	3,113	0,047*
B2	3,68	0,67	3,84	0,83	3,87	0,74	1,448	0,238
B3	3,66	0,73	3,80	0,78	3,93	0,68	2,412	0,092
B4	3,85	0,80	3,90	0,78	4,09	0,67	1,961	0,143

*$p < 0.05$

Tablo-22'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesneleri ve yapıları tanır" kazanımı ile "Yapboz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. mezunu öğretmenler "Kısmen Uygun", Eğitim Y.O.

mezunu öğretmenler “Uygun” ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenler ise yine “Uygun” düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-22’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir” ve “Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır” kazanımları ile “Ülkemi Tanıyorum” etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. mezunu öğretmenler “Uygun”, Eğitim Y.O. mezunu öğretmenler “Uygun” ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenler de yine “Uygun” düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-22’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar” kazanımı ile “Birlikte Yaşıyoruz” etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. mezunu öğretmenler “Uygun”, Eğitim Y.O. mezunu öğretmenler “Uygun” ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenler de yine “Uygun” düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-22’de görüldüğü gibi öğretmenlere “Kanıt kullanarak Atatürk inkılâplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır” ve “Atatürk inkılâplarıyla ilkelerini ilişkilendirir” kazanımları ile “Fotoğraf İnceliyoruz” etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı “Uygun” düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-23: "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
C1	3,24	1,20	3,10	1,42	3,64	1,19	3,139	0,046*
C2	4,26	0,71	4,16	0,83	4,42	0,66	1,959	0,144
C3	4,18	0,78	4,00	0,78	4,15	0,68	0,932	0,395
C4	3,83	0,71	3,69	0,81	3,75	0,84	0,512	0,600

*$p < 0.05$

Tablo-23'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Türkiye'nin kabartma haritası üzerinde, yaşadığı bölgenin yüzey şekillerini genel olarak tanır" ve "Yaşadığı bölgedeki insanların yoğun olarak yaşadıkları yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımları ile "Kabartma Haritası" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. mezunu öğretmenler "Kısmen Uygun", Eğitim Y.O. mezunu öğretmenler "Kısmen Uygun" ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenler ise "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-23'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" kazanımı ile "İklimin Etkileri" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. mezunu öğretmenler "Tamamen Uygun", Eğitim Y.O. mezunu öğretmenler "Uygun" ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezun öğretmenler de yine "Tamamen Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-23'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir", "Yaşadığı bölgede görülen bir afet ile bölgenin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir" ve "Yaşadığı

Bölgede görülen doğal afetlere neden olan uygulamaları fark eder" kazanımları ile "Çevremizdeki Değişiklikler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-23'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" ve "Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir" kazanımları ile "Kızılırmak Türküsü" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-24: "Ürettiklerimiz" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
D1	3,76	0,78	3,77	0,82	3,94	0,76	1,133	0,324
D2	3,99	0,76	3,98	0,88	3,88	0,75	0,389	0,679
D3	3,71	0,93	3,86	0,90	3,99	0,84	1,716	0,183
D4	3,59	0,92	3,75	0,94	3,88	0,86	1,921	0,149

*p < 0.05

Tablo-24'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder" ve "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki yerini değerlendirir" kazanımları ile "Yaşadığımız Yerde Üretim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel

olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-24'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetler ile coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Coğrafya ve Ekonomi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-24'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler" ve "Ekonomideki insan etkisini fark eder" kazanımları ile "Babamın Mesleği" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-24'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur" ve "İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir" kazanımları ile "Ben de Üretiyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-25: "Gerçekleşen Düşler" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüşler

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
E1	3,91	0,89	4,08	0,85	4,27	0,73	3,385	0,036*
E2	4,18	0,78	4,24	0,79	4,43	0,66	2,318	0,101
E3	3,76	0,92	3,80	0,85	3,93	0,82	0,668	0,514
E4	3,86	0,79	3,98	0,84	4,13	0,74	2,185	0,115

*$p < 0.05$

Tablo-25'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşlarla teknolojik gelişmeleri ilişkilendirir" ve "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımları ile "Teknolojik Gelişim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. Ve Eğitim Y.O. mezunu öğretmenler "Uygun" ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezun öğretmenler ise "Tamamen Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-25'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımı ile "Kolaylaşan İşler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst. mezunu öğretmenler "Uygun", Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezun öğretmenler ise "Tamamen Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-25'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerinin farkına varır", "Bilim ve teknolojiyle ilgili, düzeyine uygun süreli yayınları tanır ve izler" ve "Yaptığı çalışmalarda yararlandığı kaynakları gösterir" kazanımları ile "Hayatlarını Öğreniyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak

anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-25'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Kanıtlara dayanarak Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önemi gösterir" kazanımı ile "Atatürk ve Bilim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-26: "Toplum İçin Çalışanlar" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüşler

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
F1	3,85	0,81	3,71	0,88	3,84	0,71	0,570	0,566
F2	3,86	0,71	3,73	0,83	3,85	0,97	0,474	0,623
F3	3,81	0,78	3,78	0,76	3,93	0,75	0,606	0,547

*p < 0.05

Tablo-26'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir" kazanımı ile "Amblem Hazırlama" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-26'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur" ve "Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmi kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır" kazanımları ile "Gezi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin

en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-26'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır" ve "Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir" kazanımları ile "Hangi İşi Yapar?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlere en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-27: "Bir Ülke Bir Bayrak" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
G1	3,94	0,83	3,84	0,90	4,09	0,62	1,498	0,226
G2	3,80	0,68	3,78	0,78	3,90	0,47	0,556	0,575
G3	3,88	0,74	3,92	0,85	4,09	0,60	1,701	0,185
G4	4,33	0,74	4,37	0,72	4,51	0,59	1,334	0,266

*p < 0.05

Tablo-27'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumsal yaşamı düzenleyen yasaların varlığını ve önemini fark eder" kazanımı ile "Yasalara İhtiyacım Var mı?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-27'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı yerdeki merkeze bağlı yönetim birimleri ile bu birimlerin temel görevlerini ilişkilendirir" ve "Merkezi yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir" kazanımları ile "Tahmin Edelim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=9,500); (p=0,000)] çözümleme için KWH testi uygulanmış [(KWH=0,989); (p=0,610)] ve anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo-27'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Demokratik yönetim birimlerindeki yetki ile ulusal egemenlik arasındaki ilişkiyi açıklar" kazanımı ile "Seçme-Seçilme Hakkı" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-27'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ulusal Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir" kazanımı ile "Bayrağımız" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Tamamen Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-28: "Hepimizin Dünyası" Ünitesinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Bağlı Görüşler

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü		Eğitim Yüksekokulu		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz		Varyans	
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p
H1	3,81	0,83	3,77	0,79	3,79	0,86	0,052	0,949
H2	4,03	0,73	3,96	0,80	4,18	0,63	1,516	0,222
H3	3,94	0,68	3,90	0,76	3,99	0,77	0,193	0,824
H4	3,74	0,82	3,80	0,92	3,88	0,83	0,518	0,597

*$p < 0.05$

Tablo-28'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder" kazanımı ile "Tatil Arkadaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-28'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder" kazanımı ile "Türkiye'nin İhraç Ettiği Ürünler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-28'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır" kazanımı ile "Ekonomik İlişkilerde İletişim ve Ulaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü

(Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

Tablo-28'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir", "Ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder" ve "Turizmin uluslar arası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir" kazanımları ile "Turist Rehberi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre yapılan (f) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bu maddeye Fen-Ed. Fak.veya Eğitim Enst., Eğitim Y.O. ve Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) mezunu öğretmenlerin tamamı "Uygun" düzeyde görüş bildirmişlerdir.

4.5. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Görüş Farklılıklarına İlişkin Bulgular

Tablo-29: "Haklarımı Öğreniyorum" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\bar{X}$	S	T	p
A1	30 ve altı (N=65)	4,12	0,63	0,336	0,737
	31 ve üstü (N=133)	4,09	0,66		
A2	30 ve altı (N=65)	4,28	0,63	-0,479	0,632
	31 ve üstü (N=133)	4,32	0,65		
A3	30 ve altı (N=65)	4,14	0,81	-0,852	0,395
	31 ve üstü (N=133)	4,23	0,70		
A4	30 ve altı (N=65)	4,03	0,88	-0,169	0,866
	31 ve üstü (N=133)	4,05	0,84		

*p < 0.05

Tablo-29'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Bulunduğu çeşitli grup ve kurumlar içindeki yerini belirler" kazanımı ile "Gruplar ve Kurumlar" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-29'da görüldüğü gibi öğretmenlere "İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Benim Rolüm Ne?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Tamamen Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-29'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir" kazanımı ile "Haklarım ve Sorumluluklarım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı olan öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak değerlendirirken; sınıf mevcudu 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Tamamen Uygun" düzeyinde olmuştur.

Tablo-29'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Çocuk olarak haklarını fark eder" kazanımı ile "Çocukların Hakları" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (A4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-30: "Adım Adım Türkiye" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\overline{X}$	S	T	p
B1	30 ve altı (N=65)	3,65	0,80	1,875	0,076
	31 ve üstü (N=133)	3,40	0,93		
B2	30 ve altı (N=65)	3,86	0,73	1,048	0,296
	31 ve üstü (N=133)	3,74	0,75		
B3	30 ve altı (N=65)	3,80	0,71	0,163	0,871
	31 ve üstü (N=133)	3,78	0,74		
B4	30 ve altı (N=65)	3,95	0,78	0,122	0,903
	31 ve üstü (N=133)	3,94	0,75		

*$p < 0.05$

Tablo-30'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesneleri ve yapıları tanır" kazanımı ile "Yapboz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı olan öğretmenler bu maddedeki eşleştirmeyi "Uygun" bulurken; sınıf mevcutları 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Kısmen Uygun" düzeyinde kalmıştır.

Tablo-30'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir" ve "Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır" kazanımları ile "Ülkemi Tanıyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-30'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar" kazanımı ile "Birlikte Yaşıyoruz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-30'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Kanıt kullanarak Atatürk inkılâplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır" ve "Atatürk inkılâplarıyla ilkelerini ilişkilendirir" kazanımları ile "Fotoğraf İnceliyoruz" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (B4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-31: "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\bar{X}$	S	T	p
C1	30 ve altı (N=65)	3,49	1,15	1,192	0,235
	31 ve üstü (N=133)	3,26	1,33		
C2	30 ve altı (N=65)	4,32	0,71	0,474	0,636
	31 ve üstü (N=133)	4,27	0,74		
C3	30 ve altı (N=65)	4,08	0,74	-0,584	0,560
	31 ve üstü (N=133)	4,14	0,75		
C4	30 ve altı (N=65)	3,78	0,76	0,277	0,782
	31 ve üstü (N=133)	3,75	0,79		

*$p < 0.05$

Tablo-31'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Türkiye'nin kabartma haritası üzerinde, yaşadığı bölgenin yüzey şekillerini genel olarak tanır" ve "Yaşadığı bölgedeki insanların yoğun olarak yaşadıkları yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımları ile "Kabartma Haritası" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı olan öğretmenler bu maddeyi "Uygun" olarak değerlendirirken; sınıf mevcudu 31 ve üstü olan öğretmenler bu madde için "Kısmen Uygun" düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo-31'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" kazanımı ile "İklimin Etkileri" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Tamamen Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-31'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir", "Yaşadığı bölgede görülen bir afet ile bölgenin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir" ve "Yaşadığı Bölgede görülen doğal afetlere neden olan uygulamaları fark eder" kazanımları ile "Çevremizdeki Değişiklikler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C3)

maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-31'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar" ve "Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir" kazanımları ile "Kızılırmak Türküsü" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-32: "Ürettiklerimiz" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\overline{X}$	S	T	p
D1	30 ve altı (N=65)	3,89	0,71	0,867	0,387
	31 ve üstü (N=133)	3,79	0,82		
D2	30 ve altı (N=65)	4,05	0,72	1,212	0,227
	31 ve üstü (N=133)	3,90	0,82		
D3	30 ve altı (N=65)	3,91	0,88	0,705	0,482
	31 ve üstü (N=133)	3,81	0,91		
D4	30 ve altı (N=65)	3,92	0,80	2,135	0,034*
	31 ve üstü (N=133)	3,63	0,95		

*p < 0.05

Tablo-32'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder" ve "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki yerini değerlendirir" kazanımları ile "Yaşadığımız Yerde Üretim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=4,361); (p=0,038)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=0,700); (p=0,403)]. Anlamlı bir farkın hangi

gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testi yapılmış ve söz konusu [(MWU=4028,000); (p=0,403)] gruplar arasında fark görülmemiştir.

Tablo-32'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetler ile coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Coğrafya ve Ekonomi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-32'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler" ve "Ekonomideki insan etkisini fark eder" kazanımları ile "Babamın Mesleği" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-32'de görüldüğü gibi öğretmenlere "Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur" ve "İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir" kazanımları ile "Ben de Üretiyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (D4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve aşağısı ve 31 ve yukarısı olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur. Ayrıca homojen olmayan bu madde [(Levene F=8,023); (p=0,005)], çözümleme için KWH testi uygulanmıştır. [(KWH=4,013); (p=0,045)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testine göre söz konusu fark 1-2 [(MWU=3608,000); (p=0,045)] grupları arasında görülmektedir. Bu fark Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre bu maddeyi daha fazla benimsediklerini veya uyguladıklarını göstermektedir.

Tablo-33: "Gerçekleşen Düşler" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\bar{X}$	S	T	p
E1	30 ve altı (N=65)	4,20	0,75	1,465	0,144
	31 ve üstü (N=133)	4,02	0,87		
E2	30 ve altı (N=65)	4,28	0,80	-0,011	0,991
	31 ve üstü (N=133)	4,28	0,72		
E3	30 ve altı (N=65)	3,92	0,85	1,076	0,283
	31 ve üstü (N=133)	3,78	0,87		
E4	30 ve altı (N=65)	4,12	0,74	1,730	0,085
	31 ve üstü (N=133)	3,92	0,81		

*$p < 0.05$

Tablo-33'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşlarla teknolojik gelişmeleri ilişkilendirir" ve "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımları ile "Teknolojik Gelişim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-33'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır" kazanımı ile "Kolaylaşan İşler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Tamamen Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-33'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerinin farkına varır", "Bilim ve teknolojiyle ilgili, düzeyine uygun süreli yayınları tanır ve izler" ve "Yaptığı çalışmalarda yararlandığı kaynakları gösterir" kazanımları ile "Hayatlarını Öğreniyorum" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir

farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-33'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Kanıtlara dayanarak Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önemi gösterir" kazanımı ile "Atatürk ve Bilim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (E4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-34: "Toplum İçin Çalışanlar" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüşler

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\overline{X}$	S	T	p
F1	30 ve altı (N=65)	3,92	0,76	1,426	0,156
	31 ve üstü (N=133)	3,75	0,81		
F2	30 ve altı (N=65)	3,92	0,76	1,180	0,240
	31 ve üstü (N=133)	3,77	0,87		
F3	30 ve altı (N=65)	3,94	0,75	1,230	0,220
	31 ve üstü (N=133)	3,80	0,77		

*p < 0.05

Tablo-34'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir" kazanımı ile "Amblem Hazırlama" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=5,398); (p=0,021)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=2,627); (p=0,105)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testi yapılmış ve söz konusu [(MWU=3747,500); (p=0,105)] gruplar arasında fark görülmemiştir.

Tablo-34'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur" ve "Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını

resmi kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır" kazanımları ile "Gezi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=4,013); (p=0,047)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=1,125); (p=0,289)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testi yapılmış ve söz konusu [(MWU=3945,500); (p=0,289)] gruplar arasında fark görülmemiştir.

Tablo-34'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır" ve "Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir" kazanımları ile "Hangi İşi Yapar?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (F3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-35: "Bir Ülke Bir Bayrak" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\overline{X}$	S	T	p
G1	30 ve altı (N=65)	4,03	0,85	0,823	0,411
	31 ve üstü (N=133)	3,93	0,76		
G2	30 ve altı (N=65)	3,88	0,65	0,740	0,460
	31 ve üstü (N=133)	3,80	0,65		
G3	30 ve altı (N=65)	4,06	0,81	1,386	0,167
	31 ve üstü (N=133)	3,91	0,68		
G4	30 ve altı (N=65)	4,45	0,69	0,673	0,502
	31 ve üstü (N=133)	4,38	0,69		

*p < 0.05

Tablo-35'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Toplumsal yaşamı düzenleyen yasaların varlığını ve önemini fark eder" kazanımı ile "Yasalara İhtiyacım Var mı?" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak

anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-35'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Yaşadığı yerdeki merkeze bağlı yönetim birimleri ile bu birimlerin temel görevlerini ilişkilendirir" ve "Merkezi yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir" kazanımları ile "Tahmin Edelim" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-35'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Demokratik yönetim birimlerindeki yetki ile ulusal egemenlik arasındaki ilişkiyi açıklar" kazanımı ile "Seçme-Seçilme Hakkı" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-35'te görüldüğü gibi öğretmenlere "Ulusal Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir" kazanımı ile "Bayrağımız" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Tamamen Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-36: "Hepimizin Dünyası" Ünitesinin Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcuduna Bağlı Görüş Farklılıkları

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\bar{X}$	S	T	p
H1	30 ve aşağısı (N=65)	3,97	0,75	2,117	0,035*
	31 ve yukarısı (N=133)	3,71	0,85		
H2	30 ve aşağısı (N=65)	4,11	0,79	0,645	0,520
	31 ve yukarısı (N=133)	4,04	0,68		
H3	30 ve aşağısı (N=65)	4,06	0,70	1,588	0,114
	31 ve yukarısı (N=133)	3,89	0,74		
H4	30 ve aşağısı (N=65)	3,85	0,92	0,500	0,618
	31 ve yukarısı (N=133)	3,78	0,81		

*$p < 0.05$

Tablo-36'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder" kazanımı ile "Tatil Arkadaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H1) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur. Ayrıca homojen olmayan bu maddeyi [(Levene F=7,014); (p=0,009)] çözümleme için KWH testi uygulanmıştır [(KWH=4,308); (p=0,038)]. Anlamlı bir farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için MWU testi yapılmış ve söz konusu fark 1-2 [(MWU=3591,000); (p=0,038)] grupları arasında görülmektedir. Bu fark kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre bu maddeyi daha fazla benimsediklerini veya uyguladıklarını göstermektedir.

Tablo-36'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder" kazanımı ile "Türkiye'nin İhraç Ettiği Ürünler" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H2) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-36'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır" kazanımı ile "Ekonomik

İlişkilerde İletişim ve Ulaşım" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H3) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

Tablo-36'da görüldüğü gibi öğretmenlere "Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir", "Ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder" ve "Turizmin uluslararası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir" kazanımları ile "Turist Rehberi" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (H4) maddesi ile ilgili olarak öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna göre yapılan (t) testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Sınıf mevcudu 30 ve altı ve 31 ve üstü olan öğretmenlerin görüşleri bu madde için "Uygun" düzeyde olmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Yapılandırmacı anlayış bilginin birey tarafından nasıl edinildiği sorusuna verdiği cevaplarla davranışçı öğrenme anlayışından farklılaşır. Yapılandırmacı anlayışa göre bilgi, birey tarafından yorumlanır ve yapılandırılır. Bu anlayış çerçevesinde bilgi, bireyin dış dünyadaki olayları algılama, işleme, değerlendirmesi sonucunda zihinde ürettiği anlam olarak tanımlanmaktadır. Bu çerçevede bilgi, aktif bir bireysel anlam oluşturma, kişinin gelişmesi ve yaşam ile ilintili problem çözme süreci olarak değerlendirilmektedir.

Yapılandırmacı öğrenme anlayışının sınırlarını çizdiği bu anlayış, sosyal bilimlerle ilintili derslerin okul düzeyinde öğretimi çerçevesinde öğrencilerin sosyal bilimlerin metodolojisini tanımaları, anlamlandırmaları, temel kavram ve yaklaşımlarıyla ilintili birtakım becerileri içselleştirmeleridir. Küçük birer sosyal bilimci olarak görülen öğrencilerin, konu alanıyla ilgili kaynak ve kanıtları tanımaları, incelemeleri, değerlendirme sürecinde etkin olarak kullanmaları ve sorunlara ilişkin bireysel görüş ve bakış açılarını yapılandırmaları esas alınmıştır. Yapılandırmacı anlayış temelinde yazılan İlköğretim 5. Sınıf ders kitaplarında doğrudan bilgi sunan, uzun ve didaktik bilgi öbeklerine yer verilmemektedir. Öğrencinin önceki deneyim dünyasını harekete geçiren, tanımların ve anlamların neler olabileceğini hissettiren ve bireysel anlam yaratma çabasına giren metinler söz konusu olmaktadır. Yapılandırmacı anlayış temelindeki İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının hazırlanması sürecinde ders kitabı yazarının rolü ve işlevinin önemli ölçüde değiştiğini görmekteyiz.

Ayrıca araştırma bilgilerine bakarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

1. “Haklarımı Öğreniyorum” ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna kadın öğretmenler (x=4.21)

“Tamamen Uygun” olarak görürken, erkek öğretmenler (x=4,14) “Uygun” olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=4.14) “Uygun” , 16-20 yıl arası öğretmenler (x=4.28) “Tamamen Uygun”, 20 yıl ve üstü öğretmenler (x=4.13) ise “Uygun” olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulu’ndan mezun olan öğretmenler (x=4.21) kazanımın etkinliğe “Tamamen Uygun” olduğunu düşünürken, Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsü’nden mezun olan öğretmenler (x=4.15) ile Eğitim Fakültesi-Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) bölümünden mezun olan öğretmenler (x=4.15) “Uygun” olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları öğrenci sayısı 30 ve altı olan öğretmenler (x=4.14) ile 31 ve üstü olan öğretmenlerin (x=4.17) kazanımın etkinliğe “Uygun” olduğunu beyan etmişlerdir.

Genel olarak “Haklarımı Öğreniyorum” ünitesindeki kazanımların etkinliklerine uygunluk düzeyini öğretmenlerin olumlu yönde benimsedikleri ve bu ünitedeki kazanımların etkinliklere uygun olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

2. “Adım Adım Türkiye” ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna kadın öğretmenler (x=3.81) ile erkek öğretmenler (x=3.71) ise “Uygun” olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=3.86), 16-20 yıl arası öğretmenler (x=3,74), 21 yıl ve üstü öğretmenler (x=3.70) seviyesinde “Uygun” olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulundan mezun olan öğretmenler (x=3.74), Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsünden mezun olan öğretmenler (x=3.64), Eğitim Fakültesi-Lisansüstü Tezli-Tezsiz bölümünden mezun olan öğretmenler (x=3.90) “Uygun” düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları öğrenci sayısının 30 ve altı olan öğretmenler (x=3.82) ile 31 ve üstü olan öğretmenlerin (x=3,72) kazanımın etkinliğe “Uygun” olduğunu beyan etmişlerdir.

Genel olarak "Adım Adım Türkiye" ünitesindeki kazanım ve etkinliklerin uygunluğu incelendiğinde öğretmenlerin tüm maddelere uygun düzeyde kabul ettikleri ve bu ünitedeki kazanımların etkinliklere uygun olduğu anlaşılmaktadır.

3. "Bölgemizi Tanıyalım" ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna kadın öğretmenler (x=3.86) ile erkek öğretmenler (x=3.89) ise "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=3.85), 16-20 yıl arası öğretmenler (x=4,05), 21 yıl ve üstü öğretmenler (x=3.82) seviyesinde "Uygun" olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulundan mezun olan öğretmenler (x=3.74), Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsünden mezun olan öğretmenler (x=3.88), Eğitim Fakültesi-Lisansüstü Tezli-Tezsiz bölümünden mezun olan öğretmenler (x=4,00) "Uygun" düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları öğrenci sayısının 30 ve altı olan öğretmenler (x=3.92) ile 31 ve üstü olan öğretmenlerin (x=3,86) kazanımın etkinliğe "Uygun" olduğunu beyan etmişlerdir.

Genel olarak "Bölgemizi Tanıyalım" ünitesindeki kazanım ve etkinliklerin örtüşme düzeyini yeterli buldukları ve bu ünitedeki kazanımların etkinliklere uygun olduğu görülmüştür.

4. "Ürettiklerimiz" ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna kadın öğretmenler (x=3.85) ile erkek öğretmenler (x=3.83) ise "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=3.78), 16-20 yıl arası öğretmenler (x=4,04), 21 yıl ve üstü öğretmenler (x=3.77) seviyesinde "Uygun" olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulundan mezun olan öğretmenler (x=3.84), Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsünden mezun olan öğretmenler (x=3.76), Eğitim Fakültesi-Lisansüstü Tezli-Tezsiz bölümünden mezun olan öğretmenler (x=3,92) "Uygun" düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları

öğrenci sayısının 30 ve altı olan öğretmenler (x=3.94) ile 31 ve üstü olan öğretmenlerin (x=3,78) kazanımın etkinliğe "Uygun" olduğunu beyan etmişlerdir.

Genel olarak öğretmenlerin"Ürettiklerimiz" ünitesindeki kazanım ve etkinliklerin örtüşme düzeyini olumlu düzeyde karşıladıkları ve bu ünitedeki kazanımların etkinliklere uygun olduğu ortaya çıkmıştır.

5. "Gerçekleşen Düşler" ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna kadın öğretmenler (x=4,01) ile erkek öğretmenler (x=4,06) ise "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=4,16), 16-20 yıl arası öğretmenler (x=4,06), 21 yıl ve üstü öğretmenler (x=3.98) seviyesinde "Uygun" olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulu'ndan mezun olan öğretmenler (x=4,03), Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsü'nden mezun olan öğretmenler (x=3.93), Eğitim Fakültesi-Lisansüstü (Tezli-Tezsiz) bölümünden mezun olan öğretmenler (x=4,19) "Uygun" düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları öğrenci sayısının 30 ve altı olan öğretmenler (x=4,13) ile 31 ve üstü olan öğretmenlerin (x=4,00) kazanımın etkinliğe "Uygun" olduğunu beyan etmişlerdir.

Genel olarak "Gerçekleşen Düşler" ünitesindeki kazanım ve etkinliklerin uygunluğuna dair olarak herhangi bir endişe taşımadıkları ve bu ünitedeki kazanımların etkinliklere uygun olduğu anlaşılmıştır.

6. "Toplum İçin Çalışanlar" ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna Kadın öğretmenler (x=3,86) ile erkek öğretmenler (x=3,80) ise "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=3,93), 16-20 yıl arası öğretmenler (x=3,74), 20 yıl ve üstü öğretmenler (x=3.82) seviyesinde "Uygun" olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulundan mezun olan öğretmenler (x=3,74), Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsünden mezun olan öğretmenler

(x=3,84), Eğitim Fakültesi-Lisansüstü Tezli-Tezsiz bölümünden mezun olan öğretmenler (x=3,87) "Uygun" düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları öğrenci sayısının 30 ve 30'dan az olan öğretmenler (x=3,93) ile 31 ve 31'den fazla olan öğretmenlerin (x=3,77) kazanımın etkinliğe "Uygun" olduğunu beyan etmişlerdir.

"Toplum İçin Çalışanlar" ünitesindeki kazanım ve etkinliklerin uygunluğunu öğretmenlerin desteklediği görülmüştür.

7. "Bir Ülke Bir Bayrak" ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna kadın öğretmenler (x=4,05) ile erkek öğretmenler (x=4,03) ise "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=4,13), 16-20 yıl arası öğretmenler (x=4,08), 21 yıl ve üstü öğretmenler (x=3.98) seviyesinde "Uygun" olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulundan mezun olan öğretmenler (x=3,98), Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsünden mezun olan öğretmenler (x=3,99), Eğitim Fakültesi-Lisansüstü Tezli-Tezsiz bölümünden mezun olan öğretmenler (x=4,15) "Uygun" düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları öğrenci sayısının 30 ve altı olan öğretmenler (x=4,11) ile 31 ve üstü olan öğretmenlerin (x=4,01) kazanımın etkinliğe "Uygun" olduğunu beyan etmişlerdir.

Sonuç olarak "Bir Ülke Bir Bayrak" ünitesinin kazanım ve etkinliklerinin birbirleriyle örtüştüğü ve bu ünitedeki kazanımların önerilen etkinliklere uygun olduğu öğretmenlerce kabul edilmiştir.

8. "Hepimizin Dünyası" ünitesinin cinsiyete bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde kazanımların ve etkinliklere uygunluğuna kadın öğretmenler (x=3,97) ile erkek öğretmenler (x=3,86) "Uygun" olarak değerlendirmişlerdir. Kıdeme bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde 0-15 yıl arası öğretmenler (x=4,07), 16-20 yıl arası öğretmenler (x=3,83), 21 yıl ve üstü öğretmenler (x=3,85) seviyesinde "Uygun"

olarak görüş bildirmişlerdir. En son mezun oldukları okul türüne bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde, Eğitim Yüksekokulundan mezun olan öğretmenler (x=3,86), Fen Edebiyat Fakültesi-Eğitim Enstitüsünden mezun olan öğretmenler (x=3,88), Eğitim Fakültesi-Lisansüstü Tezli-Tezsiz bölümünden mezun olan öğretmenler (x=3,96) "Uygun" düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcuduna bağlı görüş farklılıkları incelendiğinde ise, okuttukları öğrenci sayısının 30 ve altı olan öğretmenler (x=4,00) ile 31 ve üstü olan öğretmenlerin (x=3,86) kazanımın etkinliğe "Uygun" olduğunu beyan etmişlerdir.

Sonuç olarak "Hepimizin Dünyası" ünitesinin kazanım ve etkinliklerinin uygun olduğuna ve bu ünitedeki kazanımların etkinliklere uyduğuna dair öğretmenler görüş bildirmişlerdir.

9. Araştırma genel olarak değerlendirildiğinde "Türkiye'nin kabartma haritası üzerinde, yaşadığı bölgenin yüzey şekillerini genel olarak tanır" ve "Yaşadığı bölgedeki insanların yoğun olarak yaşadıkları yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir" kazanımı ile "Kabartma Haritası" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (C1) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete, kıdeme, en son mezun olunan okul türü ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre en az düzeyde uygun bulunan madde olmuştur.

10. Araştırma genel olarak değerlendirildiğinde "Ulusal Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir" kazanımı ile "Bayrağımız" etkinliğinin uygunluğuna ilişkin bulgular (G4) maddesi ile ilgili olarak cinsiyete, kıdeme, en son mezun olunan okul türü ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre öğretmenler tarafından en uygun bulunan madde olmuştur.

5.2. ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde ulaşılan sonuçlara uygun öneriler geliştirilmiştir.

1. Öğretmenlerce en az düzeyde kabul gören **"**Kabartma Haritası" etkinliğinin sınıflarda rahatça uygulanabilmesi için MEB'e bağlı tüm

okullarda pahalı olduğu için çok az bulunan kabartma haritasının bulundurulması, söz konusu etkinliğin kavrama düzeyini olumlu yönde geliştirecektir.

2. Özellikle göreve yeni başlayan ve hizmet süresi 20 yıldan fazla olan öğretmenlere yeni program içeriği ile ilgili hizmet içi eğitim seminerleri verilebilir.
3. Kalabalık (30 ve üstü) sınıfların, en kısa sürede 30'un altına indirilmesi için çaba sarf edilmelidir.
4. Bazı etkinliklerin sınıflarda rahatça uygulanabilmesi için bilgisayar, DVD, tepegöz, projeksiyon, harita, video ve televizyon gibi öğrencilerin etkinlikleri kolay bir şekilde öğrenmelerini sağlayan materyal eksikliklerinin giderilmesi gerekir.
5. Yapılan bu araştırmaya benzer bir araştırma birleştirilmiş sınıflı okullarda da uygulanabilir.
6. Sosyal Bilgiler öğretim programları kazanımlarının kazandırılabilirliğine yönelik farklı araştırmalar yapılabilir.
7. Farklı yayınevlerince yayınlanan sosyal bilgiler ders kitapları karşılaştırılarak, sosyal bilgiler öğretim programı kazanımlarına uygunluğu incelenebilir.
8. Ders kitaplarının işlevselliği, kullanılabilirliği, öğrenci seviyesine uygunluğu ve tasarımı konularında araştırmalar yapılabilir.
9. Geçmiş yıllarda da sıkça rastladığımız ders kitaplarındaki noktalama, imla ve sıralama hatalarının düzeltilip bir sonraki öğretim yılında eksiksiz bir kitap oluşturulmalıdır.
10. Talim ve terbiye kurulu başkanlığı öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin yeni programlar hakkındaki görüş ve düşüncelerini dikkate almalıdır.
11. Kazanım ve etkinliklerde ulusal ve evrensel değerler arasındaki gerekli denge sağlanmalı, öncelikle ulusal değerler ön planda tutulmalıdır.

KAYNAKÇA

Acat, B. & Ekinci, A. (2007). **XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi.** Tokat: Detay Yayıncılık.

Akpınar, B. (2002). **Öğretmenlik Mesleği.** Taşpınar, M. (Ed.) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Arık, İ. A. (1991). **Öğrenme Psikolojisine Giriş.** İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.

Arıkan, R. (1995). **Araştırma Teknikleri Ve Rapor Yazma**. Ankara: Tutibay Ltd. Şti.

Arslan, A. & Demirel, Ö. (2007). **İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yeni Öğretim Programının Değerlendirilmesi**. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 175, s.198-208.

Aykaç, N. & Başar, E. (2005). **Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu**. Kayseri: Sim Matbaası.

Balcı, A. (2005). **Sosyal Bilimlerde Araştırma**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Başar, H. (1998). **Sınıf Yönetimi.** İstanbul: Milli Eğitim Yayınevi.

Başaran, İ. E. (1996). **Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara: Yargıcı Matbaası.

Battaloğlu, F. M. (2001). **Niğde İli İlköğretim Okullarında 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmen ve Müfettiş Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi**,** Niğde.

Bulut, İ. (2006). **Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi**. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Ceyhan, E. & Yiğit, B. (2004). **Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi.** Ankara: Anı Yayıncılık.

Çakır, G. (2007). **Yeni Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kazanımların Önerilen Etkinlikler Çerçevesinde Gerçekleştirilebilme Düzeyinin Belirlenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Çobancık, N. (1997). **Çocuk ve Okul.** İstanbul: Denge Yayınları.

Demirel, Ö. (1997). **Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi.** Ankara: Pegem A Yayınları.

Demirel, Ö. (2000). **Karşılaştırmalı Eğitim.** Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Deveci, H. (2003). **Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına Ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

İşler, A. Ş. (2004). **Sanat Eğitiminde Disiplinlerarası-Tematik Yaklaşım.** Milli Eğitim Dergisi, Sayı:163, Ankara: MEB Yayınları.

Erden, M. (1997). **Hayat Bilgisi Öğretimi.** Ankara: Pegem Yayınları.

Erden, M. (1997). **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara: Pegem Yayınları.

Erdoğan, Y. (2007). **Yeni Hayat Bilgisi Programında Ara Disiplinlerin İçerikle Örtüşme Düzeyinin Belirlenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Ertürk, S. (1997). **Eğitimde Program Geliştirme.** Ankara: Meteksan Matbaacılık.

Gözütok, F. D. (2003). **Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları**. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 160, s.44-63.

Güngördü, E. (1997). **İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi** Ankara: Nobel Yayınları.

Güven, S. (2007). **Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Ders Programlarının Uygulanmasına İlişkin Görüşleri**. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 177, s.224-236.

Güven, B. & Alp, S. (2007). **Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Kazanımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri**. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 177, s.153-164.

Karasar, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri** Ankara: Nobel Yayınları.

Kayabaşı, B. (1997). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitapları İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya.

Kılıç, A. & Seven, S. (1997). **Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi.** Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Komisyon (1997). **Ana Baba Okulu.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Komisyon (1997). **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi.** Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Komisyon (2003). **Türkiye'de İlköğretim (Dünü, Bugünü, Yarını)**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Komisyon (2005). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Klavuzu** Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Küçükahmet, L. (1998)**. Öğretim İlke ve Yöntemleri** İstanbul: Alkım Yayınları.

Ocak, G. & Gündüz, M. (2006). **1998-2005 Hayat Bilgisi Ders Programlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**. Ankara: MEB Yayınları.

Oğuzkan, F. (1993). **Eğitim Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özdemir, M. (1998). **Hayat Bilgisi Öğretimi.** Ankara: Pegem Yayınları.

Özden, Y. (2003). **Öğrenme ve Öğretme.** 6. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özpolat, A. R.& Sezer, F.& İşgör, İ.Y. & Sezer, M. (2007). **Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi**. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 174, s.206-212.

Özyürek, L. (1981). **Öğretmenlere Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkenliği** Ankara: A.Ü. EBF Yayınları.

Öztürk, C. (2007). **Sosyal Bilgiler Öğretmen Klavuz Kitabı** İzmir: Sürat Yayınları.

Öztürk, C.& Dilek, D. (2005). **Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Rumevleklioğlu, Ş. (2001). **İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Programının Amaç, İçerik, Öğretim Etkinlikleri ve Değerlendirme Boyutları Açısından İncelenmesi** Gaziantep Ü.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Gaziantep.

Sönmez, V. (1994). **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara: Pegem Yayınları.

Sönmez, V. (1999). **Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Klavuzu.** İstanbul: Milli Eğitim Yayınevi.

Sönmez, V. (2002). **Eğitim Felsefesi**. Ankara: Anı Yayıncılık.

Tanrıöğen, A. (2006). **Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. İstanbul: Lisans Yayınları.

Taşpınar, M. (1999). **Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri.** Elazığ: Üniversite Kitabevi.

Taymaz, H. (1997). **Hizmetiçi Eğitim.** Ankara: TAKAV Matbaası.

Tekin, H. (1996). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. 9. Baskı, Ankara: Yargı Yayıncılık

Tezci, E. (2002). **Oluşturmacı Öğretim Tasarım Uygulamasının İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcılıklarına ve Başarılarına Etkisi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ

Turan, İ. & Karabacak, N. (2007). **Sosyal Bilgiler Öğretmen Klavuz Kitaplarının Öğretimdeki Yansımaları**. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 177, s.138-150ç

Türkçe Sözlük (1981). **Türk Dil Kurumları Yayınları.** Ankara.

Varış, Fatma. (1997). **Eğitimde Program Geliştirme "Teoriler ve Teknikler".** 7. Baskı, Ankara: Alkım Yayıncılık.

Yeşilyaprak, B. (2005). **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri** Ankara: Nobel Yayınları.

Yıldırım, A. (2006). **Yeni İlköğretim Programına Göre Hazırlanmış Hayat Bilgisi Ders Kitaplarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Yörükoğlu, A. (1994). **Çocuk Ruh Sağlığı.** İstanbul: Özgür Yayınları.

Yüksel, S. (2003). **Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları Ve Sorunları**. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 159, s.120-131. Ankara.

EKLER

EK-1

Sorular	Cinsiyet	$\overline{X}$	S	T	p	Levene Testi	
						F	P
A1	Kadın (N=75)	4,13	0,66	0,550	0,583	0,879	0,350
	Erkek (N=123)	4,08	0,64				
A2	Kadın (N=75)	4,36	0,65	0,894	0,373	0,749	0,388
	Erkek (N=123)	4,28	0,63				
A3	Kadın (N=75)	4,25	0,76	0,768	0,443	0,888	0,347
	Erkek (N=123)	4,17	0,72				
A4	Kadın (N=75)	4,08	0,88	0,445	0,657	0,649	0,421
	Erkek (N=123)	4,02	0,83				
B1	Kadın (N=75)	3,48	0,94	-0,059	0,953	2,531	0,113
	Erkek (N=123)	3,49	0,85				
B2	Kadın (N=75)	3,93	0,66	2,260*	0,025	7,690*	0,006
	Erkek (N=123)	3,69	0,77				
B3	Kadın (N=75)	3,84	0,72	0,783	0,434	0,467	0,495
	Erkek (N=123)	3,76	0,74				
B4	Kadın (N=75)	4,00	0,79	0,807	0,420	0,047	0,829
	Erkek (N=123)	3,91	0,74				
C1	Kadın (N=75)	3,29	1,34	-0,389	0,698	1,142	0,287
	Erkek (N=123)	3,37	1,23				
C2	Kadın (N=75)	4,31	0,73	0,283	0,778	0,001	0,977
	Erkek (N=123)	4,28	0,73				
C3	Kadın (N=75)	4,05	0,77	-1,002	0,317	1,066	0,303
	Erkek (N=123)	4,16	0,73				
C4	Kadın (N=75)	3,80	0,79	0,526	0,600	0,182	0,670
	Erkek (N=123)	3,74	0,78				
D1	Kadın (N=75)	3,81	0,73	-0,139	0,890	0,224	0,636
	Erkek (N=123)	3,83	0,82				
D2	Kadın (N=75)	3,96	0,73	0,147	0,884	0,426	0,515
	Erkek (N=123)	3,94	0,82				
D3	Kadın (N=75)	3,88	0,90	0,448	0,655	0,125	0,724
	Erkek (N=123)	3,82	0,90				
D4	Kadın (N=75)	3,73	0,96	0,073	0,942	1,146	0,286
	Erkek (N=123)	3,72	0,88				
E1	Kadın (N=75)	4,04	0,89	-0,469	0,640	0,929	0,336
	Erkek (N=123)	4,10	0,80				
E2	Kadın (N=75)	4,27	0,76	-0,163	0,871	0,028	0,868
	Erkek (N=123)	4,28	0,74				
E3	Kadın (N=75)	3,84	0,95	0,148	0,882	4,686*	0,032
	Erkek (N=123)	3,82	0,82				
E4	Kadın (N=75)	3,89	0,88	-1,275	0,204	5,909*	0,016
	Erkek (N=123)	4,04	0,73				
F1	Kadın (N=75)	3,80	0,84	-0,111	0,911	0,818	0,367
	Erkek (N=123)	3,81	0,77				
F2	Kadın (N=75)	3,84	0,86	0,221	0,826	0,520	0,472
	Erkek (N=123)	3,81	0,82				
F3	Kadın (N=75)	3,95	0,80	1,495	0,137	0,002	0,967
	Erkek (N=123)	3,78	0,73				
G1	Kadın (N=75)	4,01	0,78	0,677	0,499	0,000	0,992
	Erkek (N=123)	3,94	0,80				
G2	Kadın (N=75)	3,83	0,55	-0,027	0,978	3,742	0,055
	Erkek (N=123)	3,83	0,70				
G3	Kadın (N=75)	3,97	0,72	0,208	0,836	0,242	0,623
	Erkek (N=123)	3,95	0,73				
G4	Kadın (N=75)	4,37	0,67	-0,408	0,683	0,243	0,622
	Erkek (N=123)	4,41	0,70				
H1	Kadın (N=75)	3,80	0,92	0,094	0,925	4,738*	0,031
	Erkek (N=123)	3,79	0,77				
H2	Kadın (N=75)	4,11	0,71	0,705	0,482	0,003	0,954
	Erkek (N=123)	4,03	0,72				
H3	Kadın (N=75)	4,03	0,73	1,243	0,215	0,106	0,745
	Erkek (N=123)	3,89	0,72				
H4	Kadın (N=75)	3,92	0,78	1,523	0,129	3,842	0,051
	Erkek (N=123)	3,73	0,88				

EK-2

Sorular	Mann Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	MWU Değeri	P	
B2	3844,500	0,032	1-2
E3	4561,500	0,891	-
E4	4197,500	0,254	-
H1	4564,500	0,895	-

EK-3

Sorular	0-15 Yıl (a)		16-20 Yıl (b)		20 Yıl ve Üstü (c)		Varyans		Homojenlik Testi		Fark olan gruplar
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p	Levene	p	
A1	3,96	0,64	4,33	0,56	4,07	0,66	4,391*	0,014	0,346	0,708	b-a Scheeffe, b-c Scheeffe
A2	4,18	0,60	4,38	0,61	4,34	0,66	1,307	0,273	2,497	0,085	
A3	4,22	0,77	4,27	0,65	4,16	0,75	0,339	0,713	0,467	0,628	
A4	4,18	0,86	4,13	0,81	3,94	0,86	1,662	0,192	1,761	0,175	
B1	3,63	0,97	3,49	0,87	3,41	0,87	1,002	0,369	0,731	0,483	
B2	3,78	0,72	3,84	0,74	3,76	0,76	0,208	0,812	0,245	0,783	
B3	3,90	0,65	3,71	0,73	3,77	0,77	0,838	0,434	3,077*	0,048	
B4	4,14	0,71	3,91	0,67	3,87	0,80	2,335	0,099	1,132	0,325	
C1	3,47	1,31	3,56	1,29	3,18	1,24	1,709	0,184	0,216	0,806	
C2	4,31	0,74	4,38	0,61	4,24	0,77	0,576	0,563	0,609	0,545	
C3	4,02	0,69	4,27	0,65	4,11	0,80	1,336	0,265	1,844	0,161	
C4	3,61	0,84	4,00	0,71	3,73	0,77	3,149*	0,045	2,920	0,056	b-a
D1	3,78	0,74	4,02	0,69	3,76	0,83	1,904	0,152	3,205*	0,043	
D2	3,69	0,71	4,29	0,63	3,92	0,83	7,295*	0,001	0,428	0,652	b-a , b-c
D3	3,92	0,76	3,93	0,96	3,77	0,93	0,753	0,472	2,689	0,070	
D4	3,73	0,93	3,93	0,78	3,63	0,95	1,705	0,184	2,507	0,084	
E1	4,20	0,79	4,18	0,89	3,97	0,83	1,737	0,179	0,335	0,716	
E2	4,39	0,64	4,27	0,81	4,23	0,77	0,741	0,478	0,388	0,679	
E3	3,96	0,87	3,82	0,94	3,77	0,84	0,799	0,451	0,807	0,448	
E4	4,08	0,76	3,98	0,84	3,94	0,79	0,518	0,597	0,490	0,613	
F1	3,80	0,71	3,91	0,85	3,77	0,82	0,504	0,605	1,020	0,363	
F2	3,96	1,02	3,67	0,74	3,83	0,77	1,454	0,236	3,711*	0,026	
F3	4,02	0,63	3,64	0,83	3,85	0,77	2,918	0,056	5,458*	0,005	
G1	4,10	0,65	4,02	0,87	3,88	0,81	1,541	0,217	0,681	0,507	
G2	3,90	0,47	3,76	0,61	3,83	0,73	0,568	0,567	6,295*	0,002	
G3	4,08	0,57	3,96	0,80	3,90	0,76	1,001	0,369	1,478	0,231	
G4	4,45	0,61	4,58	0,54	4,30	0,76	2,811	0,063	2,461	0,088	
H1	3,90	0,87	3,73	0,86	3,77	0,79	0,553	0,576	0,390	0,677	
H2	4,25	0,63	4,04	0,80	3,98	0,71	2,305	0,102	0,609	0,545	
H3	4,06	0,78	3,89	0,75	3,91	0,70	0,855	0,427	0,717	0,489	
H4	4,06	0,72	3,64	1,05	3,75	0,79	3,347*	0,037	5,431*	0,005	a-b , a-c

EK-4

Sorular	Kruskal Wallis H Test		Mann Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	KWH Değeri	P	MWU Değeri	p	
B3	2,017	0,365	-	-	-
D1	3,534	0,171	-	-	-
F2	3,624	0,163	-	-	-
F3	5,674	0,059	-	-	-
G2	1,160	0,560	-	-	-
H4	5,909	0,052	-	-	-

EK-5

Sorular	Fen Edebiyat Fakültesi - Eğitim Enstitüsü (a)		Eğitim Yüksekokulu (b)		Eğitim Fakültesi – Lisansüstü Tezli-Tezsiz (c)		Varyans		Homojenlik Testi		Fark olan gruplar
	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	$\overline{X}$	s.s	F	p	Levene	p	
A1	4,08	0,61	4,14	0,69	4,10	0,65	0,145	0,865	1,269	0,276	
A2	4,31	0,65	4,41	0,64	4,22	0,62	1,262	0,285	0,863	0,424	
A3	4,20	0,72	4,25	0,69	4,16	0,79	0,220	0,802	0,137	0,872	
A4	4,01	0,88	4,02	0,88	4,10	0,80	0,243	0,785	0,088	0,916	
B1	3,35	0,86	3,41	0,96	3,70	0,85	3,113*	0,047	0,763	0,467	3-1
B2	3,68	0,67	3,84	0,83	3,87	0,74	1,448	0,238	1,164	0,314	
B3	3,66	0,73	3,80	0,78	3,93	0,68	2,412	0,092	2,621	0,075	
B4	3,85	0,80	3,90	0,78	4,09	0,67	1,961	0,143	0,617	0,540	
C1	3,24	1,20	3,10	1,42	3,64	1,19	3,139*	0,046	1,809	0,167	3-2
C2	4,26	0,71	4,16	0,83	4,42	0,66	1,959	0,144	0,831	0,437	
C3	4,18	0,78	4,00	0,78	4,15	0,68	0,932	0,395	0,205	0,815	
C4	3,83	0,71	3,69	0,81	3,75	0,84	0,512	0,600	2,587	0,078	
D1	3,76	0,78	3,77	0,82	3,94	0,76	1,133	0,324	0,790	0,455	
D2	3,99	0,76	3,98	0,88	3,88	0,75	0,389	0,679	1,435	0,241	
D3	3,71	0,93	3,86	0,90	3,99	0,84	1,716	0,183	1,848	0,160	
D4	3,59	0,92	3,75	0,94	3,88	0,86	1,921	0,149	1,282	0,280	
E1	3,91	0,89	4,08	0,85	4,27	0,73	3,385*	0,036	0,527	0,591	3-1
E2	4,18	0,78	4,24	0,79	4,43	0,66	2,318	0,101	0,229	0,796	
E3	3,76	0,92	3,80	0,85	3,93	0,82	0,668	0,514	2,924	0,056	
E4	3,86	0,79	3,98	0,84	4,13	0,74	2,185	0,115	0,444	0,642	
F1	3,85	0,81	3,71	0,88	3,84	0,71	0,570	0,566	2,485	0,086	
F2	3,86	0,71	3,73	0,83	3,85	0,97	0,474	0,623	4,318	0,015	
F3	3,81	0,78	3,78	0,76	3,93	0,75	0,606	0,547	0,606	0,547	
G1	3,94	0,83	3,84	0,90	4,09	0,62	1,498	0,226	2,477	0,087	
G2	3,80	0,68	3,78	0,78	3,90	0,47	0,556	0,575	9,500*	0,000	
G3	3,88	0,74	3,92	0,85	4,09	0,60	1,701	0,185	1,816	0,165	
G4	4,33	0,74	4,37	0,72	4,51	0,59	1,334	0,266	1,175	0,311	
H1	3,81	0,83	3,77	0,79	3,79	0,86	0,052	0,949	0,527	0,591	
H2	4,03	0,73	3,96	0,80	4,18	0,63	1,516	0,222	0,495	0,611	
H3	3,94	0,68	3,90	0,76	3,99	0,77	0,193	0,824	1,123	0,327	
H4	3,74	0,82	3,80	0,92	3,88	0,83	0,518	0,597	1,264	0,285	

EK-6

Sorular	Kruskal Wallis H Test		Mann Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	KWH Değeri	P	MWU Değeri	p	
G2	0,989	0,610	-	-	-

EK-7

Sorular	Sınıf Mevcudu	$\overline{X}$	S	T	p	Levene Testi	
						F	P
A1	30 ve aşağısı (N=65)	4,12	0,63	0,336	0,737	0,092	0,762
	31 ve yukarısı (N=133)	4,09	0,66				
A2	30 ve aşağısı (N=65)	4,28	0,63	-0,479	0,632	0,599	0,440
	31 ve yukarısı (N=133)	4,32	0,65				
A3	30 ve aşağısı (N=65)	4,14	0,81	-0,852	0,395	0,595	0,411
	31 ve yukarısı (N=133)	4,23	0,70				
A4	30 ve aşağısı (N=65)	4,03	0,88	-0,169	0,866	0,44	0,835
	31 ve yukarısı (N=133)	4,05	0,84				
B1	30 ve aşağısı (N=65)	3,65	0,80	1,875	0,076	2,573	0,110
	31 ve yukarısı (N=133)	3,40	0,93				
B2	30 ve aşağısı (N=65)	3,86	0,73	1,048	0,296	1,518	0,219
	31 ve yukarısı (N=133)	3,74	0,75				
B3	30 ve aşağısı (N=65)	3,80	0,71	0,163	0,871	0,795	0,374
	31 ve yukarısı (N=133)	3,78	0,74				
B4	30 ve aşağısı (N=65)	3,95	0,78	0,122	0,903	0,054	0,817
	31 ve yukarısı (N=133)	3,94	0,75				
C1	30 ve aşağısı (N=65)	3,49	1,15	1,192	0,235	3,060	0,082
	31 ve yukarısı (N=133)	3,26	1,33				
C2	30 ve aşağısı (N=65)	4,32	0,71	0,474	0,636	0,029	0,865
	31 ve yukarısı (N=133)	4,27	0,74				
C3	30 ve aşağısı (N=65)	4,08	0,74	-0,584	0,560	0,020	0,887
	31 ve yukarısı (N=133)	4,14	0,75				
C4	30 ve aşağısı (N=65)	3,78	0,76	0,277	0,782	0,212	0,646
	31 ve yukarısı (N=133)	3,75	0,79				
D1	30 ve aşağısı (N=65)	3,89	0,71	0,867	0,387	4,361*	0,038
	31 ve yukarısı (N=133)	3,79	0,82				
D2	30 ve aşağısı (N=65)	4,05	0,72	1,212	0,227	2,325	0,129
	31 ve yukarısı (N=133)	3,90	0,82				
D3	30 ve aşağısı (N=65)	3,91	0,88	0,705	0,482	0,085	0,771
	31 ve yukarısı (N=133)	3,81	0,91				
D4	30 ve aşağısı (N=65)	3,92	0,80	2,135*	0,034	8,023*	0,005
	31 ve yukarısı (N=133)	3,63	0,95				
E1	30 ve aşağısı (N=65)	4,20	0,75	1,465	0,144	0,204	0,652
	31 ve yukarısı (N=133)	4,02	0,87				
E2	30 ve aşağısı (N=65)	4,28	0,80	-0,011	0,991	1,614	0,205
	31 ve yukarısı (N=133)	4,28	0,72				
E3	30 ve aşağısı (N=65)	3,92	0,85	1,076	0,283	0,789	0,375
	31 ve yukarısı (N=133)	3,78	0,87				
E4	30 ve aşağısı (N=65)	4,12	0,74	1,730	0,085	0,006	0,940
	31 ve yukarısı (N=133)	3,92	0,81				
F1	30 ve aşağısı (N=65)	3,92	0,76	1,426	0,156	5,398*	0,021
	31 ve yukarısı (N=133)	3,75	0,81				
F2	30 ve aşağısı (N=65)	3,92	0,76	1,180	0,240	4,013*	0,047
	31 ve yukarısı (N=133)	3,77	0,87				
F3	30 ve aşağısı (N=65)	3,94	0,75	1,230	0,220	0,513	0,475
	31 ve yukarısı (N=133)	3,80	0,77				
G1	30 ve aşağısı (N=65)	4,03	0,85	0,823	0,411	1,257	0,264
	31 ve yukarısı (N=133)	3,93	0,76				
G2	30 ve aşağısı (N=65)	3,88	0,65	0,740	0,460	0,659	0,418
	31 ve yukarısı (N=133)	3,80	0,65				
G3	30 ve aşağısı (N=65)	4,06	0,81	1,386	0,167	1,336	0,249
	31 ve yukarısı (N=133)	3,91	0,68				
G4	30 ve aşağısı (N=65)	4,45	0,69	0,673	0,502	0,007	0,935
	31 ve yukarısı (N=133)	4,38	0,69				
H1	30 ve aşağısı (N=65)	3,97	0,75	2,117*	0,035	7,014*	0,009
	31 ve yukarısı (N=133)	3,71	0,85				
H2	30 ve aşağısı (N=65)	4,11	0,79	0,645	0,520	3,759	0,054
	31 ve yukarısı (N=133)	4,04	0,68				
H3	30 ve aşağısı (N=65)	4,06	0,70	1,588	0,114	0,976	0,324
	31 ve yukarısı (N=133)	3,89	0,74				
H4	30 ve aşağısı (N=65)	3,85	0,92	0,500	0,618	0,222	0,638
	31 ve yukarısı (N=133)	3,78	0,81				

EK-8

Sorular	Mann Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	MWU Değeri	P	
D1	4028,000	0,403	-
D4	3608,000	0,045	30 dan az - 31 den fazla
F1	3747,500	0,105	-
F2	3945,000	0,289	-
H1	3591,000	0,038	30 dan az - 31 den fazla

EK-10

ANKET FORMU

Değerli Meslektaşım;

Bilindiği gibi tüm ilköğretim okullarında 2005-2006 eğitim ve öğretim yılından itibaren yeni program içeriği uygulanmaya başlanmıştır. Bu anketle, 5.sınıfta Sosyal Bilgiler dersini okutan öğretmenlerimizin; İlköğretim 5.Sınıf Sosyal Bilgiler ders programındaki kazanımlarla, ders kitabındaki etkinliklerin uygunluğuna ilişkin görüşlerinin öğrenilmesi ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda ileriki uygulamaları daha verimli hale getirebilmek amaçlanmıştır. İki bölüm halinde düzenlenen bu anketin ilk bölümünde sizlerle ilgili kişisel bilgilerin öğrenilmesi amaçlanmıştır. İkinci bölümdeyse, 5. sınıf Sosyal Bilgiler Programında yer alan 47 adet kazanım, (ders kitabında yer alan şekliyle) etkinliklerle eşleştirilmiştir. Sizlerden, bu kazanımların karşılarında yer alan etkinliklere ne derece uygun olduğunu işaretlemeniz istenmektedir. Seçeneklerden size uygun olanı işaretlemeniz yeterlidir. Forma isim yazmayınız ve lütfen cevapsız soru bırakmayınız. Uygun bulduğunuz ifadenin altındaki kutucuğa (x) işareti koyunuz. Cevaplarken elinizdeki "Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı"nı esas alınız.

Araştırmaya yapacağınız katkılardan ve ilginizden dolayı teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN & Yüksek Lisans Öğrencisi: Mehmet GÜNEŞ

I. BÖLÜM

Kişisel Bilgiler;

Bu bölümde kişisel bilgilerinizin öğretilmesi amaçlanmaktadır. Size uygun seçeneği işaretleyiniz.

Okulunuzun Bulunduğu Mahalle : ……..

1. Cinsiyetiniz:

A. ( ) Kadın **B.** ( ) Erkek

2.Medeni durumunuz:

A. ( ) Evli **B.** ( ) Bekâr

3.Evliyseniz, kaç çocuk sahibisiniz?

Yok ( )
1 ( )
2 ( )
3 ( )
4+ ( )

4. Mesleki kıdeminiz:

A. ( ) 0 – 5 Yıl
B. ( ) 6 – 10 Yıl
C. ( ) 11 –15 Yıl
D. ( ) 16 – 20 Yıl
E. ( ) 21 Yıl ve yukarısı

5. En son mezun olduğunuz okul türü:

A. ( ) Fen Edebiyat Fakültesi
A. ( ) Eğitim Enstitüsü
B. ( ) Eğitim Yüksekokulu
C. ( ) Eğitim Fakültesi
D. ( ) Diğer (Lisansüstü Tezli,Tezsiz……vb…)

6. Branşınız nedir?

A. ( ) Sınıf Öğretmenliği
B. ( ) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
C. ( ) Sosyoloji
D. ( ) Tarih
E. ( ) Coğrafya
F. ( ) Diğer: ……..

7. Sınıf mevcudunuz kaç kişidir?

A. ( )20'den az **B.** ( )21-30 **C.** ( )31-40 **D.** ( )41-50 **E.** ( )51 – Üzeri

8. Ortalama aylık geliriniz (Ekders dahil)?

A. ( )1000 YTL ve Altı **B.** ( )1100-1500 YTL Arası
C. ( )1600-2000- YTL Arası **D.** ( )2100 YTL ve üzeri

I. BÖLÜM

ÜNİTENİN ADI	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	Tamamen Uygun	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
A. Haklarımı Öğreniyorum	1. Bulunduğu çeşitli grup ve kurumlar içindeki yerini belirler	1. Gruplar ve Kurumlar					
	2. İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir.	2. Benim Rolüm Ne?					
	3. Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir.	3. Haklarım ve Sorumluluklarım					
	4. Çocuk olarak haklarını fark eder.	4. Çocukların Hakları					
B. Adım Adım Türkiye	1. Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesneleri ve yapıları tanır.	1. Yapboz					
	2. Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir. 3. Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır.	2. Ülkemi Tanıyorum					
	4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar.	3. Birlikte Yaşıyoruz					
	5. Kanıt kullanarak Atatürk inkılaplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır. 6. Atatürk inkılaplarıyla ilkelerini ilişkilendirir.	4. Fotoğraf İnceliyoruz					
C. Bölgemizi Tanıyalım	1. Türkiye'nin kabartma haritası üzerinde, yaşadığı bölgenin yüzey şekillerini genel olarak tanır. 3. Yaşadığı bölgedeki insanların yoğun olarak yaşadıkları yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir.	1. Kabartma Harita					
	2. Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar.	2. İklimin Etkileri					
	4. Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir. 5. Yaşadığı bölgede görülen bir afet ile bölgenin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir. 7. Yaşadığı Bölgede görülen doğal afetler neden olan uygulamaları fark eder.	3.Çevremizdeki Değişiklikler					
	2. Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar. 6. Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerindeki etkilerini örneklendirir.	4. Kızılırmak Türküsü					
D. Ürettiklerimiz	1. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder. 4. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki yerini değerlendirir.	1. Yaşadığımız Yerde Üretim					
	2. Yaşadığı bölgede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar.	2. Coğrafya ve Ekonomi					
	3. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler. 5. Ekonomideki insan etkisini fark eder.	3. Babamın Mesleği					
	6. Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur. 7. İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir.	4. Ben de Üretiyorum					
E. Gerçekleşen Düşler	1. Buluşlarla teknolojik gelişmeleri ilişkilendirir. 2. Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır.	1. Teknolojik Gelişim					
	2. Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır.	2. Kolaylaşan İşler					
	3. Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerinin farkına varır … 5. Bilim ve teknolojiyle ilgili, düzeyine uygun süreli yayınları tanır ve izler. 6. Yaptığı çalışmalarda yararlandığı kaynakları gösterir.	3. Hayatlarını Öğreniyorum					
	4. Kanıtlar dayanarak Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önemi gösterir.	4. Atatürk ve Bilim					

ÜNİTENİN ADI	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	Tamamen Uygun	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
F. Toplum İçin Çalışanlar	1. Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlar hizmet eden kurumları ilişkilendirir.	1. Amblem Hazırlama					
	2. Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur. 5. Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmi kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır.	2. Gezi					
	3. Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır. 4. Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerin sonuçlarını değerlendirir.	3. Hangi İşi Yapar?					
G. Bir Ülke Bir Bayrak	1. Toplumsal yaşamı düzenleyen yasaların varlığını ve önemini fark eder.	1. Yasalara İhtiyacım Var mı?					
	2. Yaşandığı yerdeki merkeze bağlı yönetim birimleri ile bu birimlerin temel görevlerini ilişkilendirir. 3. Merkezi yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir.	2. Tahmin Edelim					
	4. Demokratik yönetim birimlerindeki yetki ile ulusal egemenlik arasındaki ilişkiyi açıklar.	3. Seçme-Seçilme Hakkı					
	5. Ulusal Egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir.	4. Bayrağımız					
H. Hepimizin Dünyası	1. Dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder.	1. Tatil Arkadaşım					
	2. Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder.	2. Türkiye'nin İhraç Ettiği Ürünler					
	3. Ülkeler arasında ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.	3. Ekonomik İlişkilerde İletişim ve Ulaşım					
	4. Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir. 5. Ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder. 6. Turizmin uluslar arası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir.	4. Turist Rehberi					

BU KONUDA BAŞKA GÖRÜŞLERİNİZ VARSA LÜTFEN YAZINIZ:

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

ÖZGEÇMİŞ

10.05.1978 tarihinde Elazığ'da doğdum. İlk ve Orta Öğrenimimi Elazığ da tamamladıktan sonra 2001 yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünden mezun oldum. Aynı yıl Van Erciş Köycük İlköğretim Okulunda öğretmenlik hayatıma başladım. 2003 yılı içerisinde kısa dönem olarak Trabzon da askerlik görevimi yerine getirdim. Terhis sonrası 2004 Şubat ayında Bingöl Çobantaşı İlköğretim Okuluna atandım. Burada iki yıl çalıştıktan sonra 2005 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans öğrenimime başlayarak, Elazığ Baskil Yürekli İlköğretim Okuluna atandım. Evliyim ve halen aynı okuldaki görevime müdür yetkili sınıf öğretmeni olarak devam etmekteyim.

Mehmet GÜNEŞ
Elazığ - 2008